

Konttila Anna, Könni Marjut, Määttä Katariina, Pirnes Hannariikka & Pöyliö Mari

”HASSUA PUHUA KIKKELEISTÄ”

8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta

”HASSUA PUHUA KIKKELEISTÄ”

8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta

Konttila Anna
Könni Marjut
Määttä Katariina
Pirnes Hannariikka
Pöyliö Mari
Opinnäytetyö
Kevät 2020
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Hoitotyön tutkinto-ohjelma, kätilö

Tekijät: Konttila Anna, Könni Marjut, Määttä Katariina, Pirmes Hannariikka & Pöyliö Mari
Opinnäytetyön nimi: "Hassua puhua kikkeleistä" 8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta
Työn ohjaaja: Koivisto Kaisa
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2020 Sivumäärä: 41+2

Nuoren seksuaalisuus on aiheena merkittävä sekä aina ajankohtainen. On tärkeää saada tutkittua tietoa nuorten käsityksistä seksuaalisuudesta ja seksuaali-identiteetin muovautumisesta, jotta heitä voitaisiin tukea oikea-aikaisesti ja heille osattaisiin tarjota mielekästä tietoa seksuaalisuudesta. Opinnäytetyömme lähtökohtana oli yhteistyöprojekti Kempeleen Kirkonkylän yläkoulun kanssa, jossa kartoitimme 8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta sekä koulun seksuaalikasvatuksesta. Tavoitteenamme tällä opinnäytetyöllä oli saada tietoa, jonka avulla on mahdollista kehittää ja kohdentaa seksuaalikasvatusta yläkoulun puolella. Projekti lisää avoimuutta seksuaalisuuden käsittelyyn ja antaa hyvän pohjan muovata seksuaalikasvatusta nykynuorten tarpeita vastaavaksi.

Tutkimme nuorten käsityksiä ja toiveita laadullisen tutkimusmenetelmän avulla. Keräsimme aineiston koululla toteutettavan toimintapäivän aikana learning cafe -menetelmän avulla. Teimme aineiston analyysin deduktiivis-induktiivisella sisällönanalyysillä, jonka toteutimme kolmessa vaiheessa. Ensimmäisenä vaiheena oli pelkistäminen, toisena ryhmittely ja viimeisenä abstrahointi eli käsitteellistäminen.

Tutkimustuloksiksi muodostui neljä pääluokkaa, joita ovat; nuorten käsityksiä seksuaalisuudesta, seksuaalikasvatus nuorten kokemana, nuorten tietolähteet ja mielenkiintoinen seksuaalikasvatus ja nuorten ideat. Tutkimuksen tuloksista nousi esille, että 8.-luokkalaiset saavat tietoa seksuaalisuudesta pääosin sosiaalisen median kautta sekä läheisten ja terveydenhoitajan kanssa keskustelemalla. Seurustelu, sukupuoli ja keholliset ominaisuudet sekä toiminnot nousivat vahvasti esille kysyttäessä seksuaalisuuteen kuuluvia asioita. Seksuaalikasvatustuntien sisällön kehittämisehdotuksia oli niukanlaisesti. Suuri osa nuorista toivoi saavansa tunneilta yksinkertaista täsmätietoa esimerkiksi ehkäisystä, seksistä, sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolielimistä. Toiveet kohdistuivat kokonaisvaltaiseen seksuaalikasvatukseen, jossa nuoret toivoivat seksuaalikasvatuksessa otettavan huomioon myös ihmissuhteet ja luonnollisen asennoitumisen aiheeseen.

Johtopäätöksenä voimme todeta, että nuorten mielestä seksuaalisuus on aiheena mielenkiintoinen, mutta koulun seksuaalikasvatus on heidän mielestään tylsää tai ei vastaa heidän odotuksiaan. Vaikka internet ja sosiaalinen media vaikuttavat suurelta osin nuorten käsityksiin ja tietämykseen seksuaalisuudesta, koulun terveydenhoitaja on edelleen merkittävä seksuaalisuuden tietolähde. Jatkotutkimuksena voisikin tutkia tarkemmin seksuaalikasvatuksen oppituntien sisältöä ja minkälainen opetus edistäisi nuorten oppimista sekä toiveiden toteutumista. Myös vertaileva tutkimus, jossa nuoret vastaisivat itsenäisesti, kirjallisesti kysymyksiin, voisi olla tarpeellinen.

Asiasanat: Seksuaalisuus, seksuaalikasvatus, sukupuoli-identiteetti, nuoruus, seksi

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Nursing and Health Care, Option of Midwifery

Authors: Konttila Anna, Könni Marjut, Määttä Katariina, Pines Hannariikka & Pöyliö Mari
Title of thesis: "Funny to talk about willies" Understanding of sexuality and sex education in 8th grade
Supervisor: Koivisto Kaisa
Term and year when the thesis was submitted: Spring 2020 Number of pages: 41+2

In this thesis we carried out a research and analysis of the understanding of sexuality and sex education of 8th graders as a collaborative project with Kempele upper comprehensive school. The aim of this thesis is to gain new knowledge to develop the sex education, to increase openness when dealing with sexuality during the lessons, and to enable pervasive elaboration of the subject by using new methods.

Young people's understanding and wishes about sex education was studied through a qualitative research method. The material was collected by using a "learning café" method. The material was analyzed by a deductive-inductive content analysis, and was carried out in three steps: reduction, grouping and abstraction.

The results show that 8th graders get the information mainly from social media, family and the school nurse. Dating, gender and having sex are considered as a part of sexuality. The respondents did not have many comments for possible development ideas for sex education lessons. A majority of the young people wished for a basic knowledge of, for example birth control, sex, gender identity and genitals. They feel that sex education is important, but awkward and unpleasant. The expectation is to receive a comprehensive coverage sex education, which would include relationships and be discussed in a natural manner by both the youth and the teachers. There is a specific need to develop the quality of education via improving the teachers' attitudes toward the subject. It was also expressed that the content of the education should respond more to young people's needs.

In conclusion it can be said that the young people think sexuality is an interesting theme, but the sex education in the school is boring, or it doesn't meet their expectations. The internet and social media have a major role in understanding and knowledge of sexuality. However young people still get a significant part of their knowledge of sexuality from school and the school nurse.

Further studies could concentrate on the content of sex education lessons and analyze the type of teaching which would promote young people's learning, and respond better to their wishes. A comparative study in which young people would independently respond to written questions could also be useful.

Keywords: sexuality, sex education, gender identity, young people, sex

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	NUORTEN SEKSUAALISUUS JA SEN KEHITTYMINEN	8
2.1	Nuoruus ikävaiheena	8
2.2	Seksuaalisuus	9
2.2.1	Seksuaali-identiteetti	10
2.2.2	Seksuaalisuuden kehittyminen	11
2.3	Seksuaalikasvatus	14
2.4	Aikaisemmat tutkimukset	16
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	19
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	20
4.1	Tutkimuksen metodologia	20
4.2	Tutkimukseen osallistujien valinta	21
4.3	Aineistonkeruumenetelmät	22
4.4	Aineiston sisällönanalyysi	23
5	TUTKIMUSTULOKSET	26
5.1	Nuorten käsityksiä seksuaalisuudesta	27
5.2	Seksuaalikasvatus nuorten kokemana	28
5.3	Nuorten tietolähteet	29
5.4	Mielenkiintoinen seksuaalikasvatus ja nuorten ideat	30
6	POHDINTA	31
6.1	Opinnäytetyön tulosten vertaaminen aikaisempiin tutkimuksiin ja kirjallisuuteen	31
6.2	Opinnäytetyön eettiset kysymykset	34
6.3	Luotettavuus	35
6.4	Opinnäytetyön tekemiseen liittyvä pohdinta ja omat oppimiskokemukset	36
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA UUDET TUTKIMUSHAASTEET	39
	LÄHTEET	42
	LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Seksuaalisuus on osa elämää syntymästä kuolemaan saakka. Ihmisen seksuaalisuus kehittyy koko elämän ajan. Jokaisella ihmisellä on oikeus seksuaalikasvatukseen sekä tietoon seksuaaliterveydestä. Etenkin nuoruusiässä tapahtuvien kehon ja mielen muutoksien vuoksi tukea ja tietoa tulee saada läpi koko elämän ajan. (THL 2018, viitattu 16.9.2019.) Seksuaalikasvatuksen avulla nuori saa tarvitsemaansa luotettavaa tietoa seksuaalisuudesta ja muuttuvan kehon muutoksista. Seksuaalikasvatuksen, niin kuin muunkin kasvatuksen, tarkoitus on auttaa lasta, nuorta ja aikuista kasvamaan ihmisenä ja opastaa häntä niihin tapoihin ja tottumuksiin, joita ympäröivä yhteisö pitää hyvinä ja toivottuina. Muuttuvan maailman myötä seksuaalikasvatuksen tulisi vastata sitä, mikä on muuttuvan käsityksen mukaan hyvää, sivistynyttä ja oikeaa. Seksuaalikasvatuksen tavoitteena tulisi olla se, että nuori osaisi etsiä ja vahvistaa omaa käsitystään seksuaalisuudesta, sukupuolesta, seksuaali-identiteetistä sekä minäkuvasta. (Bildjuschkin 2015, 3-14. Viitattu 10.9.2019.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa kouluterveyskyselyn joka toinen vuosi, seuraavan kerran vuonna 2019. Tietoja on kerätty perusopetuksen 8. ja 9. luokkaa käyville vuodesta 1996. Oppilaitokset käyttävät kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, opiskeluhoitotyössä sekä terveystiedon opetuksessa. Tulokset julkaistaan myös avoimesti kaikkien luettaviksi, vastausten käsittelyssä kunnioitetaan kuitenkin ehdotonta anonymiä. Seksuaaliterveyden osalta kyselyssä (LIITE 1) selvitetään nuorten seurustelukäyttäytymistä ja kokemuksia sukupuoliyhdyntästä ja ehkäisyvälineiden käytöstä. Lisäksi kartoitetaan nuorten mielipidettä siitä, kokevatko he seksuaaliterveydestä puhumisen ja kondomin hankkimisen vaikeaksi. (THL 2018, viitattu 10.9.2019.)

Seksuaalikasvatus aiheena on aina ajankohtainen ja tärkeä ja se on myös osa peruskoulun opetussuunnitelman terveys- ja turvallisuuskasvatusta. THL:n vuonna 2017 tehdyn kouluterveyskyselyn mukaan 8.- 9.-luokkalaisista tytöistä 18,2 % ja pojista 19,4 % oli ollut sukupuoliyhdyntänsä. Saman kyselyn tulokset osoittavat, että moni nuori kertoi olleensa yhdynnässä ilman minkäänlaista ehkäisymenetelmää. (THL 2018, viitattu 10.9.2019.) Maailman muuttumisen myötä on meidän mielestämme olennaista, että myös kasvatusta kehitetään sen mukaisesti, ja lapset ja nuoret saavat todenmukaista ja ajankohtaista tietoa seksuaalisuuteen liittyen. Seksuaalikasvatuksen kehittämisen kannalta on tärkeää kysyä myös nuorten mielipidettä

kasvatuksen laadusta ja kehittämiskohteista, eli vastaako seksuaalikasvatus tavoitteita, ja saavatko nuoret ikätasoista tietoa koulun seksuaalikasvatustunneilla.

Tutkimuksemme kuvailee 8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta ja koulun seksuaalikasvatuksesta. Tavoitteenamme tällä opinnäytetyöllä oli saada tietoa, jonka avulla on mahdollista kehittää ja kohdentaa seksuaalikasvatusta yläkoulun puolella. Projekti lisää avoimuutta seksuaalisuuden käsittelyyn ja antaa hyvän pohjan muovata seksuaalikasvatusta nykynuorten tarpeita vastaavaksi.

Tutkimuksemme lähtökohta oli yhteistyöprojekti Kempeleen Kirkonkylän yläkoulun kanssa, jossa kartoitetaan 8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta ja koulun seksuaalikasvatuksesta. Opinnäytetyömme nimi, Hassua puhua kikkeleistä, tulee suoraan eräästä nuoren antamasta vastauksesta kysymykseen, jossa pyydettiin kuvailemaan koulun seksuaalikasvatusta. Mielestämme tästä nimestä käy hyvin ilmi sekä aihe että sen sensitiivisyys. Tutkimusstrategianamme oli järjestää learning cafe eli oppimiskahvila, joka suunniteltiin määritellyn teoriapohjan ja aikaisempien tutkimusten pohjalta. Tämän jälkeen analysoimme learning cafesta saamamme tulokset ja koostimme raportin.

2 NUORTEN SEKSUAALISUUS JA SEN KEHITTYMINEN

2.1 Nuoruus ikävaiheena

Nuoruus kuuluu tärkeänä osana ihmisen elämänkaareen, eikä sitä voida ajatella erillisenä kehitysvaiheena. Nuoruusiän kehitys katsotaan alkaneeksi, kun biologiset muutokset murrosiässä alkavat ja sen kulku on aina hyvin yksilöllinen (Marttunen & Karlsson 2013, 7). Nuoruudessa ihmisen kehityksessä tapahtuu suuria biologisia, fyysisiä ja psyykkisiä muutoksia ja tästä syystä se onkin erittäin kriittinen kehitysvaihe tulevaisuuden kannalta. Ulkoisesti muutokset näyttävät kasvuna ja kehittymisenä. Nuoren psyykinen kokemus itsestä rakentuu pitkälti näkemykseen fyysisestä minästä sekä oman kehon tuntemuksesta ja arvostuksesta. Turvallisella kasvu-ympäristöllä on suuri kehitystä tukeva rooli ja se antaa turvalliset puitteet rajojen kokeilulle. (Toivio & Nordling 2011, 157–159.) Nuoruusiässä muutokset tapahtuvat nopealla tahdilla. Yksilön psyykinen ja fyysinen minä kehittyvät paljon ja sosiaaliset suhteet kokevat suuria muutoksia lyhyen ajan sisällä, jonka voi ilmetä nuoren tunnekuhuina ja hämmennyksenä. Nuoren on opittava ohjaamaan omaa elämäänsä suhteessa muihin ihmisiin ja sopeutettava itsensä ympäröivään yhteiskuntaan. Sosiaalisen kehityksen myötä nuori laajentaa elämänpiiriään yhä enemmän ikäistensä seuraan. (Marttunen & Karlsson 2013, 8. Viitattu 22.09.2019.)

Nuoren fyysisen kehityksen vaihetta eli puberteettia voidaan kutsua myös nimityksellä murrosikä. Sen sisältöön liittyy vahvasti kulttuurillisia näkemyksiä ja niiden taustalla vaikuttaa psykologinen tieto. Julkisesti murrosikä määritellään yleisesti vaikeaksi ikävaiheeksi ja murrosikäiset ajatusmaailmaltaan ailahteleviksi. Murrosikään kyllä liittyy nuoruusiän kriisejä ja myrskyisyyttä, mutta usein niitä myös liioitellaan. Suurin osa nuorista kasvaa aikuisuuteen ilman vaikeuksia. (Tikkanen 2012, 18. Viitattu 22.09.2019.)

Nuoruusikä jaetaan kolmeen eri kehitysvaiheeseen. Kullakin vaiheella katsotaan olevan omat kehitystehtävänsä. Ensimmäistä vaihetta kutsutaan nimellä esi- tai varhaisnuoruus (12 – 14 v), jolle ominaista nopeat fyysiset muutokset sekä kuohuvat tunteet, ailahteleva käytös ja ihmisuhteiden vaihtelevuus. Toisessa vaiheessa, keskinuoruudessa (15 – 17 v), tunnekuohut laantuvat ja nuori on kykeneväinen hallitsemaan omia impulssejaan ja toimimaan suunnitelmallisesti. Kolmas vaihe tunnetaan nimellä nuoruusiän loppuvaihe ja jälki- tai myöhäisnuoruus (18 – 22 v). Tällöin nuoren käyttäytyminen ja luonteenpiirteet hiljalleen vakiintuvat ja hän kiinnostuu ympäröivästä

yhteiskunnasta aiempaa aktiivisemmin. (Tikkanen 2012, 17. Viitattu 22.09.2019.) Aivot jatkavat kehitystään voimakkaasti läpi nuoruusiän. Etenkin ne aivoalueet, jotka osallistuvat esimerkiksi käyttäytymisen säätelyyn, tunteiden tunnistamiseen ja suunnitelmalliseen oman toiminnan ohjaukseen kehittyvät vahvasti aikuisikään asti. (THL 2019, viitattu 22.09.2019.)

2.2 Seksuaalisuus

Ihminen ei valitse seksuaalisuuttaan, vaan se on osa häntä jo syntymästä alkaen. Seksuaalisuus on inhimillinen ulottuvuus, joka vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin sekä psyykkisesti että fyysisesti. Seksuaalisuus muuttuu ja kehittyy koko elämän ajan, eikä se tule koskaan valmiiksi. Erilaisissa elämäntilanteissa ja –vaiheissa seksuaalisuus ilmenee eri tavoin. (Suomen Mielenterveys ry 2019, viitattu 10.9.2019.) Seksuaalisuus käsittää sukupuoli-identiteetin, sukupuolen sekä sukupuoliroolit, seksuaalisen suuntautumisen, mielihyvän, erotiikan, sukupuolisuhteet ja lisääntymisen. Seksuaalisuus on läsnä ihmisen kaikissa elämän vaiheissa, se on osa ihmisyyttä. (WHO 2010, 16. Viitattu 10.9.2019.)

Seksuaalisuus on moniulotteinen yhdistelmä vuorovaikutustaitoja, tunteita, nautintoa, aistillisuutta, mutta ei aina välttämättä seksiä. Jokainen kokee seksuaalisuutensa ja seksuaaliset tarpeensa yksilöllisesti. Seksuaalisuus on mielihyvää, kokemista itsensä naisena tai miehenä sekä fyysisen tyydytyksen saamista. Hyväksyvä ja tasapainoinen suhde omaan seksuaalisuuteen luo ihmiselle voimavaroja psyykkiseen sekä fyysiseen hyvinvointiin. (Suomen Mielenterveys ry 2018, viitattu 10.9.2019.) Seksuaalisuudelle on paljon virallisia määritelmiä, mutta jokaisella ihmisellä on oikeus määritellä se, mitä seksuaalisuus hänen kohdallaan tarkoittaa ja mikä merkitys seksuaalisuudella hänelle itselleen on (Duodecim 2019, viitattu 10.9.2019). Seksuaalisuutta voi toteuttaa monella eri tavalla, kuitenkin aina mahdollista kumppania kuunnellen ja kunnioittaen (Suomen Mielenterveys ry 2019, viitattu 10.9.2019).

“Seksuaalisia kokemuksia ja seksuaalisuuden ilmenemismuotoja ovat ajatukset, fantasiat, halut, uskomukset, asenteet, käyttäytyminen, seksuaalisuuden harjoittaminen, roolit ja suhteet. Vaikka seksuaalisuus voi pitää sisällään kaikki nämä ulottuvuudet, ihminen ei aina koe tai ilmennä niitä kaikkia. Biologiset, psykologiset, sosiaaliset, taloudelliset, poliittiset, eettiset, lailliset, historialliset, uskonnolliset ja hengelliset tekijät vaikuttavat vuorovaikutuksessa seksuaalisuuteen.” (WHO 2010,

16. Viitattu 10.9.2019.) Seksuaalisuuteen voi liittyä myös pelkoa, ahdistusta sekä tummia sävyjä. Parhaimmillaan seksuaalisuus on kuitenkin vapautta ja positiivista voimaa sekä energiaa. Omat kokemuksemme ja toisilta ihmisiltä saamamme palaute vaikuttavat omiin seksuaalisuuteen liittyviin arvoihin, uskomuksiin ja asenteisiin. (Terveyskylä 2018, viitattu 10.9.2019.)

Nykypäivänä seksuaalisuus on paljon esillä internetissä, sosiaalisessa mediassa, mediassa, musiikissa, mainoksissa ja ohjelmissa. Yleensä nuori osaa suhtautua järkevästi ja kriittisesti näkemiinsä seksuaalisiin viesteihin mediassa ja muualla ympärillään, mutta seksuaalisesti vihjaileva ympäristö jättää nuoriin silti jälkensä. Median tekemä seksuaalinen kuva ja viestintä voi olla nuorelle yksi tapa tutkia omaa sukupuoltaan ja seksuaalisuuttaan sekä vartaloaan. Nuoret tarvitsevat tukea aikuisilta seksuaalisen identiteetin kehittämisessä ja aikuiset ovat myös isossa roolissa silloin, kun keskustellaan nuoren kanssa median viestittämästä seksuaalisuudesta. (MLL 2019, viitattu 12.9.2019.)

2.2.1 Seksuaali-identiteetti

Seksuaali-identiteetti käsittää esimerkiksi tunnistetut seksuaaliset tarpeet ja arvot, seksuaalisen toiminnan mieltymykset ja ilmaisun tavat, seksuaalisen suuntautumisen ja kumppaniin liittyvät seksuaaliset mieltymykset. Seksuaaliseen identiteettiin kuuluu myös käsitys sosiaalisesta seksuaalisesta identiteetistä. Siinä tärkeää on se, että ihminen kokee kuuluvansa ryhmään ja sen mukaiseen identiteettiin. (Duodecim 2017, viitattu 9.9.2019.) Seksuaali-identiteetti ja minäkuva kehittyvät hitaasti ja sen kehittymiseen vaikuttavat monet tapahtumat ja asiat ihan lapsuudesta asti (Bildjuschkin & Malmberg 2000, 21). Noin kahdenkymmenen ikävuoden jälkeen on aikuisen seksuaalisuuden aika ja senkin jälkeen seksuaalisuus jatkaa kehittymistään. Kun ihminen oppii tuntemaan itsensä ja muodostaa itselleen erilaisia arvoja, ne auttavat seksuaali-identiteetin kehittymiseen. Hyviksi todetut arvot ohjaavat ihmisen toimintaa niin, ettei hänen tarvitse asettaa toiveitaan, ajatuksiaan ja tekojaan vastakkain. Seksuaali-identiteetti ja minäkuva rakentuvat sisäisesti sekä ulkoisesti kehollisuuden kautta. (Bildjuschkin & Ruuhilahti 2010, 27-36.)

Seksuaali-identiteetin löytyminen ja sen ymmärtäminen on pohja seksuaaliselle tyytyväisyydelle. Itsemääräämiskyvyn ja rohkeuden voimistuminen selkiyttää oman seksuaalisen minäkuvan löytämisessä. Seksuaalisuudessa ilmenee suhde omaan kehoon, sisäiseen maailmaan ja

mielikuviiin. Kun rakastaa, kunnioittaa ja suo nautintoa omalle keholleen sellaisena kuin se on, voi myös kunnioittaa toista ihmistä. (Terveyskylä 2018, viitattu 11.9.2019.) Seksuaali-identiteetin muodostuminen mahdollistaa yksilön seksuaalisia oikeuksia kunnioittavan elämän ja oman paikan löytämisen aikuisena muiden joukosta. Tyydyttävästi toteutunut seksuaalinen identiteetti antaa ihmiselle itsevarmuutta ja voimaa sekä mielihyvää ja nautintoa. (Bildjuschkin & Malmberg 2000, 22.)

Jokaisen perusoikeuksiin kuuluu oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Tämä pitää sisällään myös seksuaalisen itsemääräämisoikeuden. Jokaisella on oikeus päättää omasta kehostaan ja seksuaalisuudestaan itse, omassa tahdissaan ja ilman alistamista, pakottamista tai seksuaalista väkivaltaa. (Terveyskylä 2018, viitattu 11.9.2019.) Joskus ihmisen seksuaalisen identiteetin kehittymisen voi estää kokonaan tai vaikeuttaa seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi joutuminen. Väkivallan kohteeksi joutunut ihminen ei pysty enää välttämättä vaatimaan kunnioittavaa kohtelua omalle keholleen. Seksuaalisuuden loukkaamattomuus on edellytys myönteiselle seksuaaliselle minäkuvalle. (Bildjuschkin & Malmberg 2000, 22.)

2.2.2 Seksuaalisuuden kehittyminen

Seksuaalisuuden kehittyminen alkaa jo syntymässä ja varhaislapsuudessa, ja on yksi osa yksilön aikuisuuteen kypsymistä. Seksuaalisuuden kehittymistä kuvataan usein porrasmallilla, jossa ihmisen seksuaalisuuden ajatellaan kehittyvän portaittain fyysisellä, psyykkisellä, sosiaalisella, tiedollisella ja emotionaalisella tasolla. Kullakin portaalla ihminen oppii ja omaksuu tietoja ja taitoja seksuaalisuuden rakentumiseen. Seksuaalisuuteen ja itsenäistymiseen liittyvät tunteet ovat tämän kehityksen lähtökohtana. Portaita ei useinkaan edetä suoraviivaisesti askel kerrallaan ainoastaan eteenpäin, vaan välillä liike voi olla harppovaa ja edestakaisin sahaavaa. (HUS 2018, viitattu 15.9.2019.) Porrasmalli lisää ymmärrystä lapsen tärkeistä kehitysvaiheista, ja sen avulla vanhemmat voivat tukea lapsensa seksuaalista kehitystä (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 10).

Lapsen muun kehityksen ohella myös seksuaalisuus kehittyy. Varsinkin alle kouluikäiset lapset leikkivät seksuaalissävytteisiä leikkejä ja seksuaalisuus muutenkin herättää uteliaisuutta. Varsin yleistä on myös itsensä koskettelu ja itsetyydytys sekä sukupuolielinten näyttäminen toisille

leikkien yhteydessä. Itsensä kosketteleminen ja tyydyttäminen voi rauhoittaa lasta tai nuorta sekä olla keino purkaa ahdistuneisuutta. (HUS 2018, viitattu 15.9.2019.) Onnelliseksi –seksuaalisuus läpi elämänkaaren -teoksessa Nina Honkanen pohtii myös vanhempien omien kiintymyssuhdemallien ja keskinäisen kiintymyssuhteen vaikutusta lapsen seksuaalisuuden kehittymiseen ja suhtautumiseen siihen. Kun lapsen ja vanhemman välinen suhde on sensitiivisesti reagoiva, ihmisen on turvallista ihmetellä ja kysyä ääneen myös omaan seksuaalisuuteensa liittyvistä asioista. Lisäksi temperamentti- ja persoonallisuustyypillä on vaikutusta siihen, millainen suhtautuminen ihmisellä on omaan seksuaalisuuteensa sekä sen ilmentymiseen. (Honkanen 2017, 22.)

Seksuaalisuuden kehittymiseen vaikuttaa perheen, kulttuurin ja uskonnon normit. Suomessa esimerkiksi alastomuuteen ja varsinkin lasten alastomuuteen suhtaudutaan moniin muihin maihin verrattuna sallivammin. Lapsilla on leikeissään enemmän seksuaalista käyttäytymistä, kun asenne alastomuuteen ja seksuaalisuuteen on avoimempaa. Perheen sisäinen kulttuuri määrittää voimakkaasti lapsen seksuaalista käyttäytymistä. Jos perheessä suhtaudutaan avoimesti esimerkiksi alastomuuteen, sukupuolielimistä puhumiseen sekä koskettamiseen esimerkiksi halaamalla, lisää se tutkimusten mukaan vanhempien havaintoja lasten seksuaalisesta käyttäytymisestä. (HUS 2018, viitattu 15.9.2019.)

Jokainen henkilö toimii tärkeässä ja aktiivisessa osassa omassa kehitysprosessissaan eri elämänsä vaiheissa. Nuorille tärkeä kehitystehtävä on oman seksuaalisuuden liittäminen persoonallisuutensa muihin näkökohtiin, kuten itsetunnon kehittymiseen, ihmissuhdetaitoihin ja läheisten suhteiden luomiseen. Nuoren seksuaalinen kehitys etenee kolmen eri näkökulman kautta. Ensimmäisessä vaiheessa nuori rakentaa suhdetta muutoksia kokeneeseen kehoonsa ja eroottisiin haluihinsa. Toisessa vaiheessa irrottaudutaan omista vanhemmista ja kolmannessa vaiheessa vuorovaikutuksessa ikätoveriensä kanssa nuori etsii omaa seksuaalisuutta ja seksuaalista suuntautumistaan. (Aalberg & Siimes 2007, 97–98.) Kaikkiin seksuaalisessa kehityksessä tapahtuviin muutoksiin vaikuttaa taustalla joukko biologisia, psykologisia sekä sosiaalisia tekijöitä. Nuoret muodostavat omien henkilökohtaisten kokemuksensa pohjalta mielikuvan siitä, millainen seksuaalinen käyttäytyminen (milloin ja kenen kanssa) on sopivaa ja sallittua, millaisia seurauksia ja reaktioita ne tuottavat sekä millaisia tunteita niiden tulisi herättää. (WHO 2010, 23. Viitattu 10.9.2019.)

Puberteetti-iässä, 12–15-vuotiaana, varhaisnuoret alkavat hakea tarkempaa tietoa kehosta ja sukuelimistä, erityisesti vastakkaisen sukupuolen kehosta ja sukuelimistä. Tämän kehitysvaiheen

aikana psykologisen identiteetin etsintä täydentää sosiaalista identiteettiä. Nuoret pohtivat henkilökohtaisia ominaisuuksiaan ja niiden merkitystä ja arvioivat omaa paikkaansa maailmassa. Identiteetin kehittyminen liittyy läheisesti itsetunnon kehittymiseen. Puberteetin aikana seksuaalinen kehitys kiihtyy ja seksuaalisuuteen liittyvät käsitykset saavat sosiaalisen ulottuvuuden seurustelusuhteiden kautta. Seksuaalinen kypsyminen pääsee täyteen vauhtiin ja sukupuolten väliset erot korostuvat. Pojilla kivekset, penis sekä häpy- ja kainalokarvoitus alkavat kasvaa sekä ensimmäinen ejakulaatio ajoittuu keskimäärin 13 ikävuoden paikkeille. Heidän äänensä madaltuu, viikset ja parta alkavat kasvaa. Myös tytöillä fyysinen kehitys jatkuu kainalo- ja häpykarvoituksen kasvamisella. Kuukautiset alkavat keskimäärin 12 vuoden iässä. Varhaisnuoruudessa masturbaatio molempien sukupuolten keskuudessa lisääntyy. (WHO 2010, 24-26.)

Varhaisnuoruuden kehitysvaiheen tekee hyvin haastavaksi se, että puberteetin aikana fyysinen kehitys ja psykologinen kehitys eivät ole samalla tasolla. Nuoret voivat olla hyvin epävarmoja kehonsa kasvusta ja vertailevat itseään muihin. He saattavat kokea olonsa epämukavaksi ja kiusaantuneiksi omasta "uudesta" kehostaan. (WHO 2010, 26-27.) Nuoren mieli käy läpi samanlaista myllerrystä kuin kehokin: olo voi olla herkkä, hämmentynyt ja haavoittuvainen. Nuori tarvitsee kipeästi tietoa murrosiän kulusta, tavallisimmista vaivoista, mistä niihin saa apua ja mieluiten jo etukäteen. Vanhempien ja nuorten välille voi syntyä jännitteitä eikä nuoresta tunnu enää luontevalta kysyä vanhemmilta neuvoa seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa. (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 153-154.)

Nuorille kehittyy seksuaalinen minäkuva, eli he näkevät itsensä henkilönä, joka voi harrastaa seksiä. Tästä syystä viehättävä ulkonäkö nousee nuorille tärkeäksi, ja he pyrkivät korostamaan sitä hyvinkin vahvoin keinoin. Nuoret ovat hyvin epävarmoja omasta vetovoimastaan ja viehättävyydestään ja siitä syystä alltiita ikätovereidensa mielipiteille. (WHO 2010, 26-27.) Kehitysvaiheen aikana nuoret pyrkivät muodostamaan seksuaalisen suuntautumisensa sekä opettelevat aikuisuutta ja itsenäisyyttä (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2015, 44). Varhaisnuoruuden iso askel on ensimmäisten rakkaussuhteiden muodostumiset. Näiden puitteissa on luvallista kokeilla fyysistä läheisyyttä ja monet nuoret etenevät suuteluun ja hyväilyyn – pettingiin. (WHO 2010, 26-27.)

2.3 Seksuaalikasvatus

Seksuaalikasvatus pitää sisällään tietoa seksuaalisuudesta ja seksistä, ja näiden tietojen avulla nuori voi tehdä hyviä valintoja koskien omaa seksuaaliterveyttään ja mielihyväänsä. Seksuaalikasvatuksen tulee olla sellaista, että se vastaa lapsen ja nuoren kehitystasoa. (Bildjuschkin & Malmberg 2000, 10.) Seksuaalikasvatuksen tulisi perustua WHO:n tekemiin standardeihin (Klemetti & Raussi-Lehto 2016, 46. Viitattu 10.9.2019). Sen tulee myös edellyttää myönteistä suhtautumistapaa seksuaaliseen hyvinvointiin ja sen on tunnettava turvalliselta. Menetelmät seksuaalikasvatuksen opetuksessa täytyvät olla erilaisille oppijoille huolellisesti valittuja ja eri aisteihin vaikuttavia. Esimerkiksi näyttelemine ja musiikki voivat toimia erilaisina oppimissuunnitelmina ja vaikuttaa oppijaan suuremmalla tavalla. Oppilaita kannustetaan avoimuuteen, heidät otetaan järjestelmällisesti opetukseen mukaan, mutta henkilökohtaisten asioiden läpikäyntiä tulisi kuitenkin välttää. (WHO 2010, 30. Viitattu 10.9.2019.) Seksuaalikasvatuksessa on myös tärkeää huomioida, ettei kasvatustyö perustu oletuksiin esimerkiksi toisen ihmisen sukupuolesta tai seksuaalisuudesta. Olisi hyvä pyrkiä käyttämään yleisiä käsitteitä, kuten kumppani, pojan tai tytön sijaan. (Lappi & Pursiainen 2014, 28. Viitattu 5.12.2019.)

Suomessa seksuaalikasvatus kuuluu opetussuunnitelmaan 5. luokalta lähtien ja sitä toteutetaan kouluissa koulun käytäntöjen mukaisesti. Seksuaalikasvatusta toteutetaan terveydenhoitajien ja opettajien ammattitaidoista ja motivaatiosta käsin, joten opetuksen laatu sekä sisältö ovat hyvin vaihtelevia koulujen välillä. Opetuksen tueksi on saatavissa laadukasta seksuaalikasvatusmateriaalia, mutta seksuaalikasvatuksen oppitunnit ovat haaste yläkouluissa. Seksuaalikasvattajan tulee olla sinut seksuaalisuutensa kanssa, jotta hänen on helppo ja miellyttävä puhua nuorille seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Laadukkaan seksuaalikasvatuksen tulisi antaa myönteinen kuva seksuaalisuudesta ja seksuaalisuuden monista eri ulottuvuuksista. On myös tärkeää, että kasvattaja opettaa nuoria käyttäytymään seksuaalisesti vastuullisesti. (Vanhatalo 2014, 15-16. Viitattu 7.9.2019.)

Kotien ja koulun yhteistyö nuorten seksuaalikasvattamisessa on hyvin tärkeää, ja nuoren tulisi saada seksuaalikasvatusta niin kotona kuin koulussakin (Bildjuschkin & Malmberg 2000, 11). Vanhemmille tiedotetaan koulussa järjestettävästä seksuaalikasvatuksesta, jotta he saisivat esittää siihen liittyviä toiveitaan ja tulla osalliseksi jatkuvan seksuaalikasvatuksen prosessia (WHO 2010, 31. Viitattu 10.9.2019). Vanhempien osallistuminen seksuaalikasvatukseen ja kotona

seksuaalisuudesta puhuminen voivat parantaa nuoren ja vanhemman välejä, kanssakäymistä sekä ymmärrystä puolin ja toisin. Avoin keskustelu seksuaalisuudesta korreloituu seksielämän myöhempään aloittamiseen sekä lisääntyneeseen ehkäisyn käyttöön. (American Academy of Pediatrics 2016, viitattu 5.12.2019.) Media tuottaa jatkuvasti erilaisia mielikuvia seksistä ja seksuaalisuudesta, joten vanhempien ja koulun vastuulla on tarjota ikätasoista ja rehellistä tietoa seksuaalisuudesta ja seksistä nuorille. Seksuaalisuus on voimakkaasti esillä kouluissa, jossa nuoret kokevat murrosiän muutoksia ja ihastuvat toisiinsa. Seksuaalikasvatuksen myötä nuoret oppivat suvaitsevaisuutta erilaisia ihmisiä kohtaan, heidän suhtautumisensa seksuaalisuuteen vahvistuu ja itsestä huolehtiminen paranee. (Vanhatalo 2014, 16. Viitattu 25.11.2019.)

Nuoren ymmärrys seksuaaliterveydestä ja sen hoitamisesta ovat minimi tavoite seksuaalikasvatuksen määrittelylle kouluissa. Koulujen tulee määrittellä selkeästi ne tavoitteet, joita lasten ja nuorten tulee seksuaalikasvatuksesta oppia. Seksuaalikasvatuksen yhteydessä yleensä helpointa on ottaa esille sukupuolitaudit, raskaudenehkäisy ja murrosiän fyysiset muutokset. Helposti vähemmälle voi jäädä psyykinen ja henkinen puoli, mutta tämä täytyisi seksuaalikasvattajan tunnistaa, sillä seksuaalikasvatuksen tulee olla monipuolista, sillä niin on itse seksuaalisuuskin. (Bildjuschkin & Malmberg 2000, 11-12.) Seksuaalikasvatukselle voidaan määrittää neljä keskeistä tehtävää; mielenterveystehtävä, virittävä, sivistävä ja muutosta avustava. Mielenterveydenulottuvuuden avulla on tarkoitus edistää seksuaalisuuteen kuuluvien psyykkisten voimavarojen uusiutumista ja ehkäistä voimavarojen ehtymistä. Virittävän tehtävän avulla tehdään näkyväksi seksuaalisuuden ilmenemistä ja sen toteuttamista sekä niihin liittyviä sosiaalisia ja yksilöllisiä ulottuvuuksia. Sivistävän tehtävän tarkoituksena on tukea nuoren halua tehdä omia päätöksiä liittyen seksuaalisuuteen. Tätä tuetaan lisäämällä seksuaalisuuteen liittyviä tietoja ja taitoja. Muutosta avustava tehtävä tukee nuorta niin, että hänen luonnollinen seksuaalinen kehityksensä etenee hallitusti ilman traumatisoivia kokemuksia. (Vanhatalo 2014, 17. Viitattu 25.11.2019.)

Seksuaalikasvatusta tarvitaan kaikenlaisiin ihmissuhteisiin liittyvien taitojen oppimiseen ja seksuaalikasvatusta voidaan liittää eri oppiaineisiin jo esiopetuksesta lähtien. Seksuaalikasvatus jatkuu koko lapsen ja nuoren koulutaipaleen ajan ja sen tulisi painottaa 12—16-vuotiaille, sillä tuohon aikaan ihmisen oma seksuaalinen minäkuva hahmottuu voimakkaimmin. (Bildjuschkin & Malmberg 2000, 11.) Jatkuvuuden lisäksi seksuaalikasvatuksen tulee olla monialaista ja tilannelähtöistä. Erilaiset kumppanit kuten terveydenhoitopalvelut ja neuvontakeskukset pitäisi tulla nuorelle tutuksi. Oppilaiden tarpeet tulee ottaa huomioon seksuaalikasvatusta suunniteltaessa.

Sukupuoli, sosiaalinen tausta, seksuaalinen suuntaus ja kehitysvaihe ovat opetukseen suuresti vaikuttavia tekijöitä. (WHO 2010, 31. Viitattu 10.9.2019.)

2.4 Aikaisemmat tutkimukset

Nuorten saamaa seksuaalikasvatusta on tutkittu opinnäytetyössä "Voitaisiin puhua enemmän": Kahdeksaluokkalaisten nuorten kokemukset seksuaalikasvatuksesta. Jonna Vanhatalon työ etsii vastauksia siihen, millaista seksuaalikasvatusta nuoret ovat saaneet ja millaista seksuaalikasvatusta he ylipäättään haluaisivat. Tutkimuksen tavoitteena on kehittää seksuaalikasvatusoppitunteja ja tutkimukseen osallistui 8.-luokkalaisia nuoria Kouvolan seudulta. Tutkimuksen tuloksina Vanhatalo esittää muutamia mielenkiintoisia asioita; nuoret saivat aikuislähtöistä seksuaalikasvatusta, joka kuitenkin oli osittain vanhan tiedon kertaamista. Nuoret kaipaisivat monipuolista ja laajempaa seksuaalikasvatusta. Myös seksuaalikasvatuksen avoimuus olisi nuorten mielestä tärkeää. Vanhatalo käsittelee ja tutkii opinnäytetyössään nuorten seksuaalikasvatusta kahdeksaluokkalaisten näkökulmasta. (Vanhatalo 2014, viitattu 7.9.2019, 2, 5, 28.) Tämä näkökulma on lähellä meidän omaa opinnäytetyömme aihetta, joten valitsimme siksi tämän yhdeksi teoriapohjaksi työllemme.

Saara Lappi ja Saira Pursiainen ovat tehneet opinnäytetyönsä nuorten seksuaaliterveyden edistämisestä. Seksuaaliterveyttä Mäntyharjun Yhtenäiskoulun 8.-luokkalaisten opinnäytetyön tarkoitus on lisätä koulun nuorten tietoa ihmissuhteista, seurustelusta, sukupuolitaudeista ja yleisimmistä ehkäisymenetelmistä. Opinnäytetyössä tuotiin nuorille tutummaksi Mäntyharjun perhesuunnitteluneuvolan toiminta sekä myös siellä toimiva terveydenhoitaja. Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena: tutkijat toteuttivat seksuaaliterveystunnit nuorille. (Lappi & Pursiainen 2014, 1-3. Viitattu 16.10.2019.) Heidän tavoitteensa uudistaa ja päivittää aiemmat seksuaaliterveystunnit sopivat tutkimukseemme Kempeleen koulun osalta.

Nina Honkanen kertoo teoksessaan, Onnelliseksi- seksuaalisuus läpi elämänkaaren, kouluvierailuilla tapaamiensa nuorten palautteeseen perustuen, mitä he haluavat oikeasti seksuaalikasvatustunneilla kuulla. Honkanen nostaa esille sen seikan, että liian usein seksuaalikasvatus keskittyy erilaisiin uhkakuviin, kuten seksitauteihin, ja niiden sekä raskauden ehkäisyyn. Nuorten ajatukset pyörivät kuitenkin vahvasti oman identiteetin, seksuaalisuuden

toteutumisen ja seurustelemisen ympärillä. Heitä askarruttavat kysymykset suutelemisesta, rakastelemisesta, sukupuolielimiensä koosta ja ulkonäöstä ja näihin kysymyksiin heille tulee antaa vastauksia turvallisessa ilmapiirissä. Seksuaalikasvatustunneilla voidaan keskustella myös rakastumisen ihanuudesta, pornon katsomisesta ja sooloseksistä sekä seksuaalisten halujen heräämisestä. Honkanen painottaa, että viikoittainen seksuaalikasvattajan pitämä seksuaalikasvatustunti ehkäisee kauaskantoisesti mielenterveys-, parisuhde-, ja elämänhallintaongelmia. Myös Sexpo on ajanut seksuaalikasvatuksen nostamista osaksi opetussuunnitelmaa. (Honkanen 2017, 33-36.)

Seksuaalisuuden portaiden avulla opetetaan seksuaalisuuden kehitystä ja se tarjoaa tunnetaitoja lapsille ja nuorille. Portaiden perusteena on kehityspsykologia ja kouluterveyskyselyn tiedot nuorten kokemuksista. Ensimmäisellä portaalla, jonka nimi on "Vanhempien ihailu", ollaan leikkiässä, noin 2-6 –vuotiaana, jolloin lapsi rakastuu lähipiirinsä aikuiseen. "Idoli ihastuttaa"- portaalla kehittyä seksuaalisuuden fantasiatila, jolloin 6-12- vuotias rakastuu esim. julkkikseen tai opettajaan. "Tuttu mutta salattu"- porras tulee ajankohtaisesti yksilöllisin perustein, noin 8-18-vuotiaana, jolloin rakastumisen vetovoima tulee tutuksi. 10-14-vuotiaana, "Tuttu ja kaverille kerrottu"-portaalla lapsi käsittelee ystävyyttä ja vahvistaa käsitystä siitä, että hän on joskus jonkun kumppani. 10-14-vuotiaana, kun murrosiän muutokset tapahtuvat kehossa, ollaan "Tykkään sinusta"-portaalla. Ihastumisen kohteelle lähetetään esimerkiksi viesti, jolloin ihastuminen tehdään tietoiseksi. 12-16-vuotiaana rohkaistutaan rakastumaan ja seurustelemaan ja aikaa halutaan viettää rakkaan kanssa yhdessä. Portaan nimi on "Käsi kädessä". "Suudellen"- portaalla nuori on 14-18-vuoden ikäinen ja ovet aukeavat nautinnon maailmaan, mutta hellyys tapahtuu vielä hyvin rajoitetusti. Portaalla opetellaan kumppanin kunnioitusta ja tunteiden hallintaa. 15-20-vuotiaana nuori on "Mikä tuntuu hyvältä"-portaalla, jolloin hyväilyseksi on ajankohtaista. Tavoitteena ei ole yhdyntä vaan yhdessä jaetut hyväilyt tutun kumppanin kanssa. Tästä luonnollisesti on helppoa siirtyä "Rakastella"- portaalle 16-25-vuotiaana, jolloin ihminen on löytänyt turvallisen kumppanin. Hänen kanssaan halutaan suhteelta fyysistä ja psyykkistä hyvää, ehkä yhdyntääkin. Riittävästi kehittynyt tieto riskeistä, vastuusta ja empatiasta on kehittynyt. (Korteniemi-Poikela & Cacciatore 2010, 15-22.)

Amerikkalainen pediatrien akatemia on tehnyt vuonna 2016 tutkimuksen, jonka tarkoituksena on päivittää lastenlääkäreiden näyttöön perustuvan seksuaali- ja lisääntymisterveyden kasvatusta. Tutkimuksen mukaan kaikki lapset hyötyvät ajantasaisesta ja tarkasta tiedosta biologisista, sosiokulttuurisista, psykologisista ja hengellisistä seksuaalisuuden ulottuvuuksista. Seksuaalikasvatuksen tulee kattaa monia asioita, esim. anatomia, lisääntyminen, seksuaali-

identiteetin ja seksuaalisen kehitys sekä ihmissuhteet, kiintymys ja läheisyys. Kouluissa tapahtuva seksuaalikasvatus voi parantaa nuorten terveyttä ja hyvinvointia: sillä voi olla vaikutusta nuoren seksuaalisen käyttäytymisen käynnistämisessä, seksikumppaneiden määrän vähenemisessä ja kondomin käytön lisääntymisessä. Tutkimuksen mukaan seksuaalikasvattajina tulisi koulun lisäksi olla myös lapsen vanhemmat. (American Academy of Pediatrics 2016, viitattu 10.9.2019.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyömme tarkoitus on kuvailla 8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta ja saamastaan seksuaalikasvatuksesta. Tavoitteenamme tällä opinnäytetyöllä on saada tietoa, jonka avulla on mahdollista kehittää ja kohdentaa seksuaalikasvatusta yläkoulun puolella. Kempeleen Kirkonkylän yläkoulun kanssa toteutettu yhteistyöprojekti lisää avoimuutta seksuaalisuuden käsittelyyn ja antaa hyvän pohjan muovata seksuaalikasvatusta nykynuorten tarpeita vastaavaksi.

Meitä tulevina kätilöinä hyödyttää tieto nykynuorten käsityksistä seksuaalisuudesta, sillä he ovat tulevia asiakkaitamme. Tutkimuksemme synnyttämä tieto on informatiivista, kuvailevaa sekä kokemusperäistä.

Tutkimuskysymykset:

1. Mitä käsite seksuaalisuus tarkoittaa 8.-luokkalaisille?
2. Mistä 8.-luokkalaiset saavat tietoa seksuaalisuudesta?
3. Millaista seksuaalisuuskasvatusta 8.-luokkalaiset kokevat saavansa ja millaista he toivoisivat sen olevan?

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Tutkimuksen metodologia

Valitsimme tutkimusotteeksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmetodin. Lähtökohtana kvalitatiivisessa tutkimuksessa on todellisen elämän kuvaaminen. Tähän sisältyy ajatus siitä, että todellinen elämä on moninaista. Laadullisessa tutkimuksessa kohdetta on tarkoitus kuvata mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 161-164.) Tutkijan oma arvomaailma heijastuu tutkimukseen, sillä arvot vaikuttavat siihen, kuinka ymmärrämme tutkimiamme ilmiöitä. Perinteistä objektiivisuuttakaan ei ole mahdollista saavuttaa, sillä tietäjä eli tutkija ja se, mitä tiedetään, liittyvät saumattomasti toisiinsa. Tarkoitus on löytää tai paljastaa tosiasioita, eikä todentaa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi ym. 2007, 157.)

Laadullisen tutkimuksen yleisimmät aineistonkeruumenetelmät ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja erilaisiin dokumentteihin perustuva tieto. Näitä menetelmiä voidaan käyttää rinnakkain tai yhdisteltynä tutkittavan ongelman mukaan. (Tuomi & Sarajärvi, 2013, 71.) Kvalitatiivisessa tiedonkeruussa suositaan ihmisiä ja luonnollisia tilanteita ja metodien käytössä tutkittavien näkökulma pääsee esille esim. ryhmähaastattelussa. Tutkimussuunnitelma rakentuu tutkimuksen edetessä ja sitä toteutetaan joustavasti. (Hirsjärvi ym. 2009, 161-164.) Tutkimuksemme kuvailee 8.-luokkalaisten käsityksiä ikäistensä seksuaalisuudesta eli kyseessä on todellisen elämän kuvailemista. Halusimme tutkimuksellamme saada tietoa nuorten kokemuksista ja käsityksistä seksuaalisuudesta, joten tämän vuoksi valitsimme kvalitatiivisen tutkimusotteen. Tutkimuksen tulokset auttavat koulua tuottamaan nuorten tarpeisiin vastaavaa kasvatusmateriaalia.

Kvalitatiivisen tutkimuksen onnistuminen on usein suuresti riippuvainen ulkopuolelta tulevista vaikutteista. Koska se vaatii tutkijalta joustavuutta, on vaikea laatia yleispäteviä sääntöjä tutkimuksen valmisteluista ja tutkimuksen suorittamiseen liittyvistä asioista. Voidaan kiinnittää huomiota ainoastaan joihinkin kaikille tutkijoille yhteisiin pulma-alueisiin, vaikka pulmien sisältö onkin tutkimus- ja tutkijakohtainen. (Grönfors 2011, 21-22.) Nuoria haastatellessa voi vastauksiin vaikuttaa esimerkiksi haastattelukysymyksen aiheen kokeminen hankalaksi, haastateltavan heikko vireystila tai se, että haastateltava haluaa antaa sosiaalisesti hyväksyttäviä vastauksia.

4.2 Tutkimukseen osallistujien valinta

Laadullisen tutkimuksen periaatteiden mukaisesti haastatteluun tai aineistonkeruuseen osallistujien määrällä ei ole merkitystä. Se millaisia tuloksia haetaan ja käytettävissä olevat resurssit määrittelevät tutkimuksen laajuuden sekä tutkimukseen osallistuvien määrän. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tavoitteena on yleensä jonkin ilmiön ymmärtäminen. Sen vuoksi tutkimusaineiston ei tarvitse välttämättä olla suuri, vaan yksikin tutkittava voi joissain tapauksissa riittää. Osallistujien valintaan vaikuttaa ratkaisevasti tutkimuskysymykset. Koska halusimme aineistoon tutkittavan ilmiön omakohtaisesti tuntevien ihmisten näkemyksiä ja kokemuksia, keräsimme tietoa suoraan 8.-luokkalaisilta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, viitattu 19.9.2019.)

Laadullisen tutkimuksen yhteydessä puhutaan harkinnanvaraisesta otoksesta, joka tarkoittaa, että tutkimukseen osallistujat valitaan tutkijan päättämien kriteerien perusteella. Tutkimusaineistomme on kerätty jo olemassa olevan kontaktin kautta eli Kempeleen Kirkonkylänkoulun oppilailta. 8.-luokkalaiset valikoituivat tutkimukseen osallistujiksi, koska Kempeleen koulu oli pyytännyt sen ikäisten nuorten käsityksiä kootuksi seksuaalisuudestaan ja seksuaalikasvatuksesta. 8.-luokkalaisilla eli 14 – 15-vuotiailla nuorilla on ollut jo seksuaalikasvatusta koulussa ja oman kehon ja mielen muutokset saavat aikaan sen, että seksuaalisuus ja seksi alkavat kiinnostaa nuoria yhä enemmän (HUS 2018, viitattu 20.9.2019). Onkin tärkeää kartoittaa sitä, mitä nuoret jo tietävät sekä millaista tietoa he kaipaavat ja tarvitsevat lisää, jotta opetusta voitaisiin kehittää enemmän nuorten tarpeita vastaavaksi. Tutkimukseen osallistumisen tulee aina olla vapaaehtoista. Nuoret ovat saaneet itse päättää osallistumisestaan aineistonkeruuseen ja koululle on lähetetty kirjallinen lupa tutkimuksen suorittamisesta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, viitattu 19.9.2019.)

Aineisto on kerätty Kempeleen Kirkonkylänkoulun 8.-luokkalaisilta keväällä 2019 kahtena eri ajankohtana. Alkuvuodesta otimme yhteyttä koulun rehtoriin sekä yhteistyöopettajiin ja kerroimme opinnäytetyömme suunnitelmasta ja toivotusta toteutuksen ajankohdasta. Ensimmäinen learning cafe toteutettiin maaliskuussa 2019, viikolla 11. Se sisällytettiin yhden 8. luokan terveystiedon opintoihin, joten emme itse päässeet vaikuttamaan osallistujien valintaan. Oppilaita oli paikalla tuolloin 17. Toiminnan järjestämiseen saimme yhden oppitunnin aikaa, ja tästä johtuen materiaalia kertyi niukasti. Toinen learning cafe toteutettiin osana Kempeleen yläkoululla järjestettyä toimintapäivää, johon osallistui yhteensä 107 oppilasta. Osa toimintapäivään osallistuvista nuorista oli samoja kuin ensimmäiseen aineistonkeruuseen osallistuvat oppilaat.

4.3 Aineistonkeruumenetelmät

Aineistonkeruumenetelmänä toimivat learning cafet. Niiden avulla keräsimme tietoa nuorten käsityksistä seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta. Learning cafen eli oppimiskahvilan tarkoituksena on ratkaista teemoja tai kysymyksiä ryhmässä. Menetelmä on prosessina yksinkertainen: omia näkemyksiä ja ideoita kirjataan vapaasti papereihin teemojen mukaisesti. Osallistujat kiertävät pisteeltä toiselle, jolloin seuraava ryhmä saa pohtia edellisen ryhmän tuotoksia ja ideoida niitä eteenpäin. (Innokylä 2019, viitattu 19.9.2019.)

Ensimmäisellä kerralla alustimme työskentelyä esittelemällä itsemme ja opinnäytetyömme tarkoituksen sekä ohjeistamalla nuoret learning cafen kulusta. Terveystiedon opettaja jakoi oppilaat neljään ryhmään. Jokaisella neljällä pisteellä oli kartonki, johon me tutkijat olimme kirjoittaneet teemoihin liittyvät kysymykset. Oppilaat kirjoittivat käsityksiään ja ajatuksiaan vapaamuotoisesti kysymyksiin vastaten. Jokaiseen teemaan oli varattu 8 minuuttia työskentelyaikaa. Kannustimme nuoria vastaamaan mahdollisimman laajasti ja autoimme esittämällä apukysymyksiä. Ensimmäiseen learning cafehen osallistui vain 17 nuorta ja saamamme tulokset olivat niin vähäisiä, että päädyimme jättämään tulokset analysoinnin ulkopuolelle.

Ensimmäisen aineistonkeruun jälkeen selkeytimme kysymyksiä saadaksemme enemmän ja laadukkaampia vastauksia toimintapäivän learning cafesta. Yritimme tehdä kysymyksistä avoimia ja selkeitä. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden ilmaista itseään omin sanoin (Hirsjärvi ym., 2007. 196-198). Otimme myös huomioon, etteivät kysymykset ole johdattelevia eivätkä ne sisällä nuorille hankalia sanoja. Toimintapäivän aikana 8.-luokkalaiset kiersivät viidellä rastilla, joista yksi oli meidän järjestämä learning cafe. Rastimme sijaitsi meluisassa ja ruuhkaisessa aulatilassa, joten aineistonkeruu ilmapiiri ei ollut paras mahdollinen. Rastillemme oli varattu aikaa 12 minuuttia, jonka aikana oppilaat vastasivat kaikkiin neljään eri teemaan. Muuten learning cafe toimi samalla periaatteella ja oppilaat vastasivat kysymyksiin kartonkiin kirjoittaen.

Ensimmäisen learning cafen teemat:

1. Mitä seksuaalisuus tarkoittaa teille?
2. Mitä seksuaalikasvatus on koulussa? Millaisia kokemuksia teillä on siitä?
3. Mistä saatte tietoa seksuaalikasvatuksesta ja seksuaalisuudesta?
4. Millaista seksuaalikasvatuksen tulisi olla?

Toisen learning cafen teemat:

1. Seksuaalisuus; Mitä se on? Mitä kaikkea siihen kuuluu?
2. Seksuaalikasvatus koulussa; kokemukset?
3. Mistä saat tietoa seksuaalikasvatuksesta ja seksuaalisuudesta?
4. Ideoita seksuaalikasvatukseen; Mistä haluaisit tietää lisää? Millaista on mielenkiintoinen seksuaalikasvatus?

Alkuperäinen ideamme oli kerätä tutkimusaineistomme haastattelun avulla. Tällöin olisimme haastatelleet nuoria pareittain ja haastateltavia olisi tullut 10. Pohdittuamme tarkemmin opinnäytetyömme aiheen henkilökohtaista ja arkaa luonnetta, päädyimme keräämään aineistomme learning cafen avulla. Haastateltavat olisivat voineet kokea kiusalliseksi keskustella seksuaalisuudesta ventovieraiden kanssa ja arvioimme, että learning cafen avulla saamme enemmän aineistoa kasaan tutkimukseemme.

4.4 Aineiston sisällönanalyysi

Laadullisen tutkimuksen analysointi tehdään useimmiten sisällönanalyysin keinoin (Tuomi & Sarajärvi, 2018. 103). Sisällönanalyysi voidaan jakaa induktiiviseen ja deduktiiviseen analyysiin (Tuomi ym, 2018. 107). Analysoimme saamamme aineiston käyttäen sekä deduktiivista eli teorialähtöistä analyysiä että induktiivista sisällönanalyysia eli aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Teoriapohjaisessa tutkimuksessa analyysi perustuu olemassa olevaan malliin tai teoriaan ja tarkoituksena on tämän testaaminen uudessa yhteydessä (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, viitattu 19.9.2019). Teoreettisessa osassa on määritelty valmiiksi kategoriat, joihin aineisto suhteutetaan ja tutkimuskysymykset määritellään sen mukaisesti. Aineisto tällöin analysoidaan suhteessa tehtyyn päätökseen. Teoriaohjaavassa analyysissä logiikkana on yleensä abduktiivinen päättely. Ajatteluprosessissa vaihtelevat valmiit mallit ja aineistolähtöisyys. Tutkija yhdistelee näitä toisiinsa pakolla, puolipakolla tai luovasti synnyttäen joskus jotain aivan uuttakin. (Tuomi ym, 2018. 110-111.)

Aineistoa tarkastellaan sisällönanalyysissä eritellen ja yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia etsien. Sisällönanalyysi on tekstianalyysiä, jossa tekstimuotoisia aineistoja tarkastellaan tavoitteena

tuottaa uutta tietoa tutkimuskysymyksiin vastaten. (Kylmä & Juvakka 2007, 112.) Tutkittavasta ilmiöstä pyritään saamaan sisällönanalyysin avulla tiivistetty kuvaus (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, viitattu 16.8.2019). Induktiivisessa sisällönanalyysissä analyysiyksiköt valitaan aineistosta tehtävänasettelun ja tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. Tarkoituksena on, että analyysiyksiköt eivät ole etukäteen harkittuja tai sovittuja. Analyysi on aineistolähtöistä, joten aikaisemmilla tiedoilla, teorioilla tai havainnoilla tutkittavasta ilmiöstä ei ole yhteyttä analyysin toteuttamisen tai lopputuloksen kanssa. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95.)

Induktiivisesta eli aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä voi käyttää myös nimeä konventionaalinen sisällönanalyysi. Tässä prosessista tutkimuksessa kerätty aineisto puretaan ensin osiin ja yhdistellään sisällöllisesti yhteensopivat osat. Seuraava vaihe on aineiston tiivistäminen sellaiseksi kokonaisuudeksi, joka antaa vastauksia tutkimustehtäviin. Näin ollen kaksivaiheinen prosessi koostuu analyysivaiheesta sekä tulkintavaiheesta. Induktiivisessa sisällön analyysissä on oleellista antaa kuvaavien luokkien muodostua aineistosta käsin. Aineistolähtöisyys tarkoittaa tulosten analysoinnin kannalta sitä, että kerätty aineisto saa ikään kuin oman puheenvuoronsa tutkittavaan ilmiöön liittyen. (Kylmä & Juvakka 2007, 113.)

Tuomi & Sarajärvi esittävät kirjassaan Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi tutkija Timo Laineen tekemän kolmivaiheisen rungon analyysin etenemisen kuvaamiseksi. Sen mukaan ensin etsitään aineistosta tutkijaa kiinnostavat osat ja tehdään päätös siitä, mitä tutkitaan. Sen jälkeen kerätään yhteen tulokset ja luokitellaan, tyypitellään tai teemoitetaan ne sekä kirjoitetaan yhteenveto. Laineen rungossa toisena kohtana on aineiston litterointi tai koodaaminen tutkijan parhaaksi kokemalla tavalla. Luokittelu, tyypittely tai teemoitus eli analyysi tehdään kolmannessa vaiheessa. Luokittelu on yksinkertaisin aineiston järjestämisen muoto. Siinä määritellään luokkia ja lasketaan, montako kertaa kukin luokka esiintyy saadussa aineistossa. Teemoittelussa taas kyse on aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä erilaisten aiheiden mukaisesti. Alustavan ryhmittelyn jälkeen aletaan miettiä erilaisia teemoja eli aiheita. Tarkoitus on etsiä saadusta aineistosta teemaa kuvaavia ajatuksia. Tyypittely on aineiston ryhmittämistä tietyiksi tyypeiksi. Tyypittelyssä yleistetään tiettyä teemaa koskevia näkemyksiä. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 91-93; Tuomi & Sarajärvi 2018, 105-107.)

Me käytimme tässä tutkimuksessa deduktiivis-induktiivista sisällönanalyysiä. Aloitimme aineiston analysoinnin listaamalla kaikki nuorten kirjaamat ajatukset ja sanat learning cafeissa käyttämiemme teemojemme alle, mikä luokitellaan deduktiivisen analyysin piirteisiin. Teemojen sisällä olemme tehneet induktiivista sisällönanalyysiä. Pelkistimme teemojen alla olevia sanoja

karkeasti isompiin ryhmiin. Nämä ryhmät luokittelimme edelleen alaluokiksi ja pääluokiksi. Saimme jokaisen teeman alle muutaman pääluokan sekä useamman alaluokan.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimukseemme osallistui yhteensä 107 8.-luokkalaista nuorta, sekä tyttöjä että poikia. Tuloksia analysoitaessa on syytä huomioida se, että kaikki nuoret eivät suinkaan vastanneet jokaiseen kohtaan. Nuoret kiersivät pisteillä pienissä, muutaman hengen ryhmissä ja he vastasivat kysymyksiin vaihtelevalla aktiivisuudella mielenkiintonsa ja tietämyksensä mukaan.

Aineiston analyysin perusteella tutkimustuloksiksi muodostui neljä pääluokkaa: nuorten käsityksiä seksuaalisuudesta, seksuaalikasvatus nuorten kokemana, nuorten tietolähteet sekä Mielenkiintoinen seksuaalikasvatus ja nuorten ideat.

Ensimmäisen teeman pääluokka on nuorten käsityksiä seksuaalisuudesta. Tämän alle muodostuivat alaluokat henkisyys ja fyysisyys, ja henkisyyden alaluokiksi edelleen kehitys, tunteet sekä vuorovaikutus. Fyysisyyden alaluokkia ovat sukupuoli, sukupuoli-identiteetti, kehollisuus sekä teot ja toiminta.

Toisen teeman pääluokka on seksuaalikasvatus nuorten kokemana. Alaluokkia ovat kuvailevat kokemukset ja konkreettiset esimerkit. Kuvailevien kokemusten alaluokat ovat epäasialliset kommentit, neutraali, kiusallinen ja hyödyllinen. Konkreettisten esimerkkien alaluokiksi muodostui ehkäisy ja opetusmateriaali.

Kolmannen teeman pääluokka on nuorten tiedonlähteet. Tämän alaluokkia ovat media ja henkilöt. Median alle saimme alaluokiksi pornosivut, faktapohjaiset, keskustelupalstat ja sosiaalinen media sekä henkilöiden alle ammattilaiset, kaverit ja perheen.

Neljännän teeman pääluokka on mielenkiintoinen seksuaalikasvatus ja nuorten ideat. Alaluokkia ovat täsmätieto ja tuntien sisältö. Täsmätiedon alaluokkia ovat sukupuolielimet, sukupuoli-identiteetti, seksi sekä ehkäisy ja tuntien sisällön alaluokat ovat käytännön tunnit, yksinkertaista, ei saarnaamista, asiantuntijaluennot ja ei tiedon tarvetta.

5.1 Nuorten käsityksiä seksuaalisuudesta

Nuoria pyydettiin learning cafen ensimmäisellä pisteellä määrittelemään seksuaalisuus; mitä se heidän mielestään on ja mitä siihen kuuluu. Vastaukseksi nuoret kirjoittivat lähinnä yksittäisiä sanoja sekä sellaisia sanoja, joiden tulkitseminen oli kyseenalaista. Me tutkijat tarvittaessa esitimme aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä tai tarkentavia kysymyksiä kuitenkin ohjailematta nuoria. Lisäkysymykset olivat esimerkiksi “Mitä tarkoitat tällä?” tai “Tiedätkö aiheesta vielä jotain lisää?”. Tähän kysymykseen vastauksia tuli määrällisesti eniten.

Nuorten vastausten perusteella seksuaalisuus on fyysistä ja henkistä (kuvio 1). Seksuaalisuuden fyysinen puoli käsittää sukupuolen, sukupuoli-identiteetin, kehollisuuden sekä teot ja toiminnan. Fyysisyyttä nuorten mukaan on esimerkiksi toisen läheisyys, pussailu, rakastelu ja itsetyydytys. Henkiseen puoleen taas kuuluu kehitys, tunteet ja vuorovaikutus. Henkisyys on nuorille ihastumista, keskustelua, kiinnostumista toisiin ihmisiin ja tutustumista itseän. Nuorten vastauksista näkyy hyvin aiheen kiinnostavuus ja tietämyksen monipuolisuus. Vastauksista kävi ilmi, että aihetta oli jo jonkin verran käsitelty koulussa ja nuoret olivat itsenäisesti ottaneet asioista selvää.

Alkuperäinen ilmaisu	Alaluokka	Pääloukka
Koskettelu, Kiihtyminen, Seksi x3, Anal, Pillu, Pimppi, Pippeli, Kikkeli, Kyrpä, Penis (x2), Kehittyminen, Esileikki, Nussimista, Fritsut, Seksilelut, Nuoleskelu on, Jokaisen oma asia, Kyllä, Katse, Toisen läheisyys, läheisyys, Pussailu, Itsetyydytys, Rakastelu, Pano, Boobies, Halaaminen, Petting, Suutelu, Käsi käes, kädestä pitäminen, Homo x3, Lesbo, Bi x2, Sukupuoli (x2), Tyttö, Poika, Mies, Nainen, Transsukupuolinen, Muut, Tasa-arvo, Seksuaalinen suuntautuminen (x2), Trans, A, Pan, Seksuaalioikeudet, Omaa kasvua, Ajatuksia, fantasiaita, tunteita ja käyttäytymistä, Seurustelu x5, seurustelua, Ajatusten jakaminen, Kehittyminen, Kuunteleminen, Yhdessä olo x2, Rakastuminen x2, Mikä tuntuu mukavalta, Toisen läheisyys, läheisyys, Keskustelemista, Ihastuminen, Kiinnostuminen ihmisiin, Muuttuu iän myötä, Tutustuminen itseän, Tunteet x2, Minä itse, Myös toinen, Minä kuva itestä, Eriolaista eri ikäsenä, Avoimuus, BBC (big black cock), Runkkari, Csgoempire, Creampie, Porn hub, Huge cock, Jynkkyä, Nigga penis, Glory hole, Fetissit, Löysä pimppi, Stepmum, Buttsex, Asshole, Golden shower, Kukko, Fantasy, PH	Sukupuoli Kehollisuus Teot ja toiminta Kehitys Tunteet Vuorovaikutus	Fyysisyys Henkisyys Nuorten käsityksiä seksuaalisuudesta

KUVIO 1. Nuorten käsityksiä seksuaalisuudesta

5.2 Seksuaalikasvatus nuorten kokemana

Toisella learning cafen pisteellä nuoret saivat kertoa omista kokemuksistaan seksuaalikasvatuksesta koulussa. Vastaukset olivat aika ristiriitaisia, kuten kuviosta 2 voi päätellä. Suuri osa vastauksista oli neutraaleja ja mitäänsanomattomia ”ihan okei” – kommentteja. Vastauksien joukossa oli myös epäasiallisia kommentteja, kuten ”paskaa”, ”seksijuuso” ja ”setä”. Nuoret kuvailivat saamaansa seksuaalikasvatuksen olevan hyödyllistä, mutta myös kiusallista. Kiusalliseksi seksuaalisuuskasvatuksen teki aiheesta opettajan kanssa puhuminen. Moni nuori vastasi kokeneensa tunteiksi, sekä ettei ollut saanut tunneilta mitään uutta tietoa. Toisaalta nuorten vastauksista nousi esille heidän saamansa konkreettiset esimerkit, opetusmateriaalit ja tieto, esimerkiksi ehkäisystä.

<i>Alkuperäinen ilmaisu</i>	<i>Alaluokka</i>	<i>Päälouokka</i>
<i>Ahistavvaa, Saa laajasti tietoa, Opettavaista, Kiusallista x2, aika kiusallista, kiusallinen, Epämiellyttävää jos pakotetaan itse kertomaan aiheesta, Pitää olla vakava, Ei lol, Hassua puhua kikkeleistä, Voi olla ahdistavaa, Opettajalle puhuminen seksuaalisuudesta, Turhaa, Vakavaa, Ei oo ollu, Tärkeää!, Joskus kivaa ja joskus tylsää, Normaalia, Tylsät tunnit, Nice, OK x2, ihan ok x3, okei, Iha ok, Tärkeä aihe, Ei tullu mitään uutta, Ihan jees, Laaja käsite, On, Nah, Joo, Hasu x2, Hyödyllisiä, hyödyllinen, hyödyllistä tietoa, 0/5, 6/5, 5+5, 2/5, Tunnit ovat olleet ihan ok, Turhaa, me kaikki tietää että mikä homma, Iha fine, Joo okki okkei, Ihan perus, EVVK, Mielenkiintoisia, oppii uutta, Paskaal!, Awkward! eli vähän kiusalline, Varsin maukasta, Hassuja, Todella turha, ”Vaikeat” aiheet pitää mainita ja niistä tulee puhua kasuaalisesti, Liikaa sanotaan että ei saa seurustella liian aikaisin, Ehkäisy, Kondomi,E-pilleri,Terkkari, Dildo, Petting, Väestöliitto.fi, Seurustelu, Ehkäisy, Tissit, Setä, Lol, Rape, FP, Yritä ite tyhmä, Kaviskastike?, Brazzers (pornosivu), Seksijuuso?, Manne, Okudursen?</i>	<p>Epäasialliset kommentit</p> <p>Neutraali</p> <p>Kiusallinen</p> <p>Hyödyllinen</p> <p>Ehkäisy</p> <p>Opetusmateriaali</p>	<p>Kuvailevat kokemukset</p> <p>Konkreettiset esimerkit</p> <p>Seksuaalikasvatus nuorten kokemana</p>

KUVIO 2. Koulun seksuaalikasvatus nuorten kokemana

5.3 Nuorten tietolähteet

Kolmas learning cafe piste kartoitti nuorten tietolähteitä koskien seksuaalisuutta ja seksuaalikasvatusta. Nuorten vastauksista (kuvio 3) kävi ilmi, että he saavat suuren osan seksuaalisuuden tiedoistaan internetin kautta. Tietolähteinä toimivat erilaiset keskustelupalstat, faktapohjaiset sivustot ja pornosivustot. Keskustelupalstoista eniten esille nousi Suomi24, Ylilauta, Demi.fi ja vauva.fi. Faktapohjaista tietoa nuoret hakivat muun muassa Väestöliiton ja Mannerheimin lastensuojeluliiton sivuilta. Myös erilaiset pornosivut nimettiin nuorten tiedonlähteiksi monta kertaa, näitä olivat esimerkiksi Redtube, Hentai haven ja Pornhub. Sosiaalisen median kautta seksuaalitietoutta haettiin Tinderistä, Snapchatista ja Jodelista.

Nuorten seksuaalisuuden tietolähteinä toimivat myös henkilöt ja paikat. Läheisistä ihmisistä nuoret mainitsivat vanhemmat, sisarukset, sukulaiset ja ystävät. Fyysisinä paikkoina nuoret mainitsivat kodin ja koulun. Vastauksissa nousi merkittävänä seksuaalisuuden tietolähteenä esille koulun terveydenhoitaja.

<i>Alkuperäinen ilmaisu</i>	<i>Alaluokka</i>	<i>Yläluokka</i>
<i>Xnxx.com, Tohtori gerhard, Tämä, Vauva.fi x3, Netistä x2, netti x5, internet, Netti, Suomi24 x3, suomi24 keskustelu, Parasta ah <3, Google, Demi.fi x2, demi, Wikipedia, Reddit, Ylilauta x4, Urbaani sanakirja, Youtube.com, Youtube x2, Väestöliitto x3, Väestöliiton sivuilta, www.rabblox.com?, Nuortennetti.fi, Nettipalsta keskustelu sivu, Keskustelupalstat, Redtube, Hentai haven, Pornhub, phub, ph, Kyllä, Brezzers, MLL, Huippukivan yt-kanava, Peppuseksin ABC, Kaverit, Minä ite tiian kaiken, Mun päästä, Isiltä, Leiska, Vanhemmat, vanhemmilta, Terkkari x2, terkan tunnilla, Ystävät, kaverit, Sisarukset x2, sisaruksilta, Koulusta terkan tunnilta x3, Setä, Sugardad, From my mommy and daddy, Perheeltä, Sukulaiset, Kuulemalla muiden kokemuksia, Läheisiltä, Koti, Koulusta, koulu, Kirjoista, Runkkaamalla, Telkkari, Isosta masturbaatin määrästä, Rape, Tinder, Jodel x2, Snapchat x2, Poikien puhelin x2, Some x2</i>	<p>Pornosivut</p> <p>Faktapohjaiset (kirjat)</p> <p>Keskustelupalstat</p> <p>Sosiaalinen media</p> <p>Ammattilaiset (terveydenhoitaja)</p> <p>Kaverit</p> <p>Perhe</p>	<p>Media</p> <p>Nuorten tietolähteet</p> <p>Henkilöt</p>

KUVIO 3. Nuorten tietolähteet seksuaalisuudesta

5.4 Mielenkiintoinen seksuaalikasvatus ja nuorten ideat

Neljännellä pisteellä kysyimme nuorilta, millaista on mielenkiintoinen seksuaalikasvatus, ja mistä he haluaisivat tietää lisää. Nuorilta kysyttiin myös olisiko heillä ideoita seksuaalikasvatuksen kehittämiseksi. Kuten kuvion 4 vastauksista näkyy, nuoret kaipaavat enemmän täsmätietoa ja opetuksen nykyaikaistamista. Heidän toiveissaan olisi saada tietoa sukupuolielimistä, ehkäisystä, sukupuoli-identiteetistä ja seksistä. He haluaisivat puhua erityisesti seksistä käytännössä, ”peppupanosta” ja itsetyydytyksestä. Nuorten mukaan he haluaisivat lisää tietoa homoudesta, biseksuaalisuudesta ja muista sukupuolivähemmistöistä. Myös sukupuolitaudeista ja seksin vaaroista nuoret vastausten perusteella haluaisivat lisää tietoa.

Nuoret haluaisivat seksuaalikasvatuksen tuntien sisältävän asiantuntijaluentoja. Vastauksista nousi myös esiin, että nuoret kaipaavat käytännön harjoituksia. Emme saaneet kuitenkaan tietoa, millaisia käytännön harjoituksia nuoret haluaisivat. Heidän vastauksiensa mukaan he eivät halua saarnaamista ja tuntien tulisi olla yksinkertaisia. Moni nuori myös koki, ettei tarvitse lisää tietoa seksuaalisuudesta.

Alkuperäinen ilmaisu	Alaluokka	Pääloukka
<i>Piirretty: sydämiä, Creampie, Huge, GRSCM, Ukkometho, Jyyqvist, Pekka, Sude, Suomi, Miksi Maija haluaa panna mua skilsan säteellä, Hentai x2, Mälli (?), Yritä ite tyhmä, Hyvä perse, Dildo, Kimppakiva, Piirretty: pimppi x3, Tästä lisää tietoa (piirretty pippeli), Tästä (piirretty ilmeisesti pimppi), Piirretty: pippeli x3, Isoista giguleista, Ei liian saarnamainen, En mistään sen enempää, En mittään, En mistään, En mitään, Entiiä, En halua, Pahaa, Nolol, Käytännöntunnit, Nykyaikaistaminen, Itsetyydytys, Seksistä, Seksi käytännössä, Peppupanosta, Petipuuhat, Petting, Joku kertoo sexistä, Homoudesta tietoa lisää, Panseksuaalisuudesta tietoa lisää, Homoseksuaalien turvaseksin tärkeydestä, Transsukupuolisten ehkäisy ja suojausmenetelmistä, Biseksuaalisuudesta lisää tietoa, Sukupuolivähemmistöt, Seksitaudit x4, Sukupuolitaudit, Naisehkäisy, Intiimialueista, Sellaista missä puhutaan ehkäisystä, Puhuttaisiin enemmän seksistä ja sen vaaroista, Insesti (alabama), LGBTQ?, Kaalimato.com, Porno</i>	Sukupuolielimet Ehkäisy Sukupuoli-identiteetti Seksi Käytännön tunnit Ei saarnaamista Yksinkertaista Asiantuntijaluennot Ei tiedon tarvetta	Nuorten ideat Mielenkiintoinen seksuaalikasvatus

KUVIO 4. Toiveet ja ideat mielenkiintoiseen seksuaalikasvatukseen

6 POHDINTA

6.1 Opinnäytetyön tulosten vertaaminen aikaisempiin tutkimuksiin ja kirjallisuuteen

Jonna Vanhatalo on tutkinut opinnäytetyössään ”Voitaisiin puhua enemmän” yläkouluikäisten nuorten kokemuksia saamastaan seksuaalikasvatuksesta. Vanhatalon tutkimuksessa kuvaillaan, millaista seksuaalikasvatusta nuoret ovat saaneet ja millaista seksuaalikasvatusta he haluaisivat saada. Vanhatalo on toteuttanut opinnäytetyönsä vuonna 2014 ja kyselyt aiheesta on tehty Kouvolan alueen yläkoulun 8.-luokkalaisille.

Vanhatalo kysyi opinnäytetyössään kahdeksaluokkalaisilta nuorilta seksuaalisuuden määritelmiä termien avulla. Vastauksista nousi esille suurimpana ryhmänä sanat tunteet ja seksi. Tunnetilaan liittyviä sanoja nousi kuitenkin eniten esille. Vanhatalo tekee opinnäytetyössään päätelmän, että tunteet ovat tärkeämpiä kahdeksaluokkalaisille kuin seksi ja seksuaalisuuden toiminnot. (Vanhatalo 2014, 20-21. Viitattu 20.9.2019.) Omassa opinnäytetyössämme eniten esille nousi aihepiirit henkisyys ja fyysisyys, jotka molemmat pitivät sisällään tunteet ja seksuaalisuuteen liittyvän toiminnan. Meidän saamamme havainnot ovat siis yhteneväisiä Vanhatalon saamien tulosten kanssa.

Vanhatalon toteuttamassa kyselyssä 8.-luokkalaiset vastasivat siihen, mistä he haluaisivat lisää tietoa seksuaalisuuteen liittyen. Vastauksista nousi esille seksuaalioikeudet, seurustelu, tunteet, sukupuolen moninaisuus, mielialan muutokset ja seksuaalinen häirintä. (Vanhatalo 2014, 22. Viitattu 20.9.2019.) Saamamme vastaukset Kempeleen yläkoulun 8.-luokkalaisilta olivat hieman konkreettisimpia kuin Vanhatalon saamat vastaukset. Hänen tutkimuksessaan korostui enemmän yksilön henkisyys kuin seksuaalisuuteen liittyvä toiminta, joka oli etupäässä esillä meidän saamissamme vastauksissa. Aineistomme vastauksista nousi esille lisätiedon haluaminen sukupuolielimistä, ehkäisystä, sukupuoli-identiteetistä ja seksistä.

Koulu, vanhemmat ja kaverit nousivat esille suurimpina tiedonlähteinä ohittaen teknologian nuorten saamassa tiedossa seksuaalisuudesta. Vanhatalo päättelee näiden vastausten perusteella, että nuoret arvostavat ikätovereiden ja aikuisten kanssa käymiänsä keskusteluja seksuaalisuudesta enemmän kuin internetin tuottamaa tietoa aiheesta. (Vanhatalo 2014, 22-23. Viitattu 20.9.2019.) Mielenkiintoinen havainto on se, että meidän saamissamme vastauksissa nousi voimakkaasti esille

internetin ja median tuottama tieto seksuaalisuudesta. Toiseksi eniten nuoret kokivat saavansa tietoa henkilöiltä, eli koulun terveydenhoitajalta, perheeltä ja kavereilta. Meidänkin saamissamme tuloksissa henkilöiden merkitys tiedonlähteenä on yhteneväinen Vanhatalon tulosten kanssa. Mielenkiintoinen näkökulma on se, mikä selittää eroja internetin merkityksessä nuorten tiedonlähteenä. Yksi selitys voi löytyä siitä, että tekemämme tutkimus on viisi vuotta uudempi kuin Vanhatalon ja internetin merkitys korostuu ihmisten elämässä koko ajan enemmän.

Nina Honkasen kirjassa, *Onnelliseksi – seksuaalisuus läpi elämänkaaren*, kerrotaan nuorten antamasta palautteesta koskien seksuaalikasvatusta. Nuoret ovat kertoneet haluavansa kuulla seksitaudeista, ehkäisystä ja anatomiasta, mutta identiteetti, seksuaalisuuden toteutuminen sekä se kuinka lähestyä omaa ihastusta mietityttää nuoria myös paljon. Suutelu, rakasteleminen, peniksen/vaginan koko ja näkö, kondomit, sooloseksi ja porno tulivat myös esiin nuorten palautteissa. (Honkanen 2017, 34-35.)

Kaikki nämä tulivat myös esiin meidän tutkimuksessamme. 8.luokkalaiset nuoret ovat iältään 14 – 15 -vuotiaita, jolloin oma ja vastakkaisen sukupuolen keho ja sukupuolielimet kiinnostavat. Nuoret ovat myös hyvin epävarmoja kehostaan ja omasta viehätysvoimastaan. (WHO 2010, 24-26.) Kiinnostumisen omaa ja vastakkaisen sukupuolen kehoa kohtaan huomaa selvästi meidän saamistamme vastauksista. Erilaisia sukuelimiin ja seksiin liittyviä sanoja tuli todella paljon sekä pornoon liittyvää sanastoa. Tämä voi johtua myös tietysti siitä, että nuoret ovat ”pelleilleet” ja toisia viihdyttääkseen keksineet näitä sanoja. Toisaalta emme voi poissulkea sitäkään, että nuoret haluavat oikeasti tietää mitä nämä tarkoittavat.

Honkanen kirjoittaa myös nuorten ansaitsevan kuulla seksuaalisuudesta ja seksistä ilman pelkoa, häpeää ja anteeksipyytelemistä (Honkanen 2017, 55). Tutkimustulostemme mukaan nuoret haluavat, että ”vaikeat” aiheet mainitaan ja että ne käsiteltäisiin seksuaalikasvatuksessa kasuaalisti. Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen olevan tärkeää ja hyödyllistä, ja myös Honkanen painottaa, että seksuaalikasvatusta tulisi olla opetussuunnitelmassa edes yksi tunti viikossa (Honkanen 2017, 55).

Saara Lappi ja Saira Pursiainen ovat tehneet opinnäytetyön *Seksuaaliterveyttä* Mäntyharjun Yhtenäiskoulun 8.-luokkalaisille. He toteuttivat seksuaaliterveystunteja 8.-luokkalaisille ja tavoitteena oli lisätä nuorten tietoa seurustelusta ja ihmissuhteista, ehkäisymenetelmistä ja sukupuolitaudeista. Lappi ja Pursiainen kysyivät oppilailta palautetta toiminnallisten opetustuntien

jälkeen. Heidän nuorilta saamastaan palautteesta käy ilmi, että valtaosa nuorista koki saaneensa hyödyllistä tietoa opetustunneilta. Lappi ja Pursiainen tekivät myös havainnon, että joillekin oppilaille seksuaaliterveyden tunnit näyttivät olevan kiusallisia. (Lappi & Pursiainen 2014, 30- 31. Viitattu 30.10.2019.) Meidän saamamme tulokset ovat yhteneväisiä Lapin ja Pursiaisen saamien tulosten ja havaintojen kanssa. Meidän saamissamme vastauksissa nuoret kokivat seksuaalikasvatuksen olevan hyödyllistä, mutta myös kiusallista.

Mäntyharjun koulun 8.- luokkalaisista valtaosa koki saaneensa lisää tietoa ehkäisystä ja sukupuolitaudeista opetustunneilta. Seksuaalisuuteen liittyvistä asioista nuoret halusivat lisää tietoa muun muassa raskaudesta, perhesuunnitteluneuvolasta, yhdynnästä ja kondomin käytöstä. (Lappi & Pursiainen 2014, 31. Viitattu 30.10.2019.) Meidän tutkimustuloksissamme nousi esille se, että nuoret kaipaavat lisää tietoa ehkäisystä ja yhdynnästä ja se selvästi kiinnostaa heitä. Mielenkiintoinen ero on se, että meidän tutkimuksessamme ei noussut ollenkaan esille raskauteen ja perhesuunnitteluun liittyvät asiat. Tätä voi osaltaan selittää se, että Lapin ja Pursiaisen seksuaaliterveyden oppitunneilla oli tarkoitus tuoda esille myös perhesuunnitteluneuvolan toimintaa. Lapin ja Pursiaisen saamissa vastauksissa käy ilmi, että nuoret kaipasivat vähiten lisää tietoa erilaisista ehkäisyvaihtoehdoista ja sukupuolitaudeista. (Lappi & Pursiainen 2014, 31. Viitattu 30.10.2019.) Nämä vastaukset ovat ristiriidassa meidän saamiemme vastausten kanssa, sillä meidän saamissamme vastauksissa nousee esille se, että nuoret kaipaavat lisää tietoa erilaisista ehkäisymenetelmistä ja sukupuolitaudeista. Tämä hyvin erilainen näkökulma ehkäisymenetelmiin ja sukupuolitauteihin on kiinnostava ja herättää kysymyksen, mistä tämä johtuu?

Lapin ja Pursiaisen tutkimuksessa nuoret olivat saaneet aiemmin seksuaalisuuteen liittyvää tietoa koulusta terveystiedon tunneilta ja koulun terveydenhoitajalta. Nuorten vastauksista nousi esille myös median ja kavereiden merkitys tiedonlähteenä. (Lappi & Pursiainen 2014, 31. Viitattu 30.10.2019.) Nämä kaikki tietolähteet ovat myös meidän tutkimuksessamme esillä nuorten vastauksissa ja näin saamamme vastaukset ovat yhteneväisiä Lapin ja Pursiaisen saamien vastausten kanssa. Lappi ja Pursiainen toteavat, että oppitunnit herättivät nuorissa paljon ajatuksia ja tunnit sisälsivät keskustelua ja kommentointia nuorten puolelta. (Lappi & Pursiainen 2014, 35. Viitattu 30.10.2019.) Me teimme tämän saman huomion, kun seurasimme nuorten keskustelua ja ajatusten vaihtoa learning cafen aikana.

6.2 Opinnäytetyön eettiset kysymykset

Tutkimusta tehdessä tulee noudattaa erilaisia eettisiä periaatteita. Eettisten periaatteiden ohella tutkimusta tehdessä tulee muistaa myös laissa määrätyt säännökset esimerkiksi henkilötietojen säilyttämisestä sekä oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen. (Kylmä & Juvakka 2007, 137-154.) TENK eli tutkimuseettinen neuvottelukunta on listannut ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita. Näiden periaatteiden mukaisesti tulee kunnioittaa tutkittavien henkilöiden itsemääräämisoikeutta sekä ihmisarvoa. Tutkijan on myös kunnioitettava aineetonta ja aineellista kulttuuriperintöä ja luonnon monimuotoisuutta. Tutkimuksesta ei saa myöskään koitua merkittäviä riskejä, vahinkoja tai haittoja tutkittaville henkilöille tai yhteisöille. Nämä periaatteet on luotu suojaamaan tutkimuksen kohteena olevia sekä tutkijoiden tueksi. (TENK 2019, 7. Viitattu 10.10.2019.)

Eettisten kysymysten mietintä alkaa jo aiheen valinnan yhteydessä, sillä aiheen valintaperusteeksi pelkkä uteliaisuus ei riitä, vaan tulosten tulee aina rakentaa tässä tapauksessa terveystieteiden tietoperustaa. Tutkimusmenetelmiä valittaessa tulee ajatella myös eettistä näkökulmaa. Tutkimuksen toimijoilla on myös vastuu toimia eettisesti, olla rehellisiä ja oikeudenmukaisia. Tutkimukseen osallistuvilta tulisi myös olla kirjallinen tai suullinen suostumus, joka on omasta vapaasta tahdosta päätetty. Osallistuessaan tutkimukseen henkilöllä on kuitenkin oikeus keskeyttää osallistumisensa, milloin tahansa, ilman että siitä seuraa mitään kielteistä hänelle. (TENK 2019, 8. Viitattu 10.10.2019.) Kun tutkimustulokset on saatu ja alkaa raportointivaihe, tulee raportointi suorittaa rehellisesti ja kattavasti kaikissa vaiheissa. (Kylmä & Juvakka 2007, 137-154.)

Valitsemamme tutkimuksen aihe sisältyy koulun opetussuunnitelman terveys- ja turvallisuuskasvatukseen. Tutkimus on tehty niin, että siihen osallistuvien henkilöllisydet eivät tule esiin missään tutkimusprosessin vaiheessa. Ennen learning cafen toteuttamista lähetimme koululle saatekirjeen (LIITE 2), jonka tehtävänä oli antaa riittävästi tietoa tutkimuksesta. Tarkoituksenamme oli tiedottaa sekä terveystiedon opettajaa että oppilaita ja heidän vanhempiaan aineistonkeruusta. Muistutimme ennen tiedonkeruun aloitusta tutkimuksen luottamuksellisuudesta ja vastauksien nimettömyydestä. Aiheemme käsittelee henkilökohtaista ja arkaa aihetta, joten keskustellessamme learning cafessa esille tulleista asioista, toimimme hienotunteisesti ja nuoria kunnioittaen. Kun kooste oli tehty, hävitimme kaiken materiaalin asianmukaisesti.

6.3 Luotettavuus

Tutkimusten päämääränä on tuottaa mahdollisimman luotettavaa tietoa tutkitusta aiheesta. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan arvioida esimerkiksi kuinka uskottavia, vahvistettavia, reflektiivisiä ja siirrettäviä tutkimuksen tulokset ovat. Uskottavuudella tarkoitetaan sitä, että tutkijoiden on varmistuttava siitä, että tutkimustulokset vastaavat haastateltujen ihmisten käsityksiä ja mielipiteitä tutkittavasta asiasta. Luotettavuutta voidaan lisätä esimerkiksi keskustelemalla tutkimustuloksista muiden samaa ilmiötä tutkivien ihmisten kanssa. Vahvistettavuus edellyttää koko tutkimusprosessin sanallista kirjaamista niin, että toisen tutkijan olisi mahdollista seurata kaikkia tutkimuksen vaiheita pääpiirteissään. Hyvä menetelmä vahvistettavuuden lisäämiseen on tutkimuspäiväkirjan pitäminen. Reflektiivisyydessä taas tutkijan on huomioitava ja oltava tietoinen siitä, kuinka hän vaikuttaa esimerkiksi aineistonsa ja tutkimusprosessiin. Siirrettävyys tarkoittaa sitä, että kuinka tietyn tutkimuksen tulokset olisivat siirrettävissä eri tilanteisiin, joissa tutkitaan samaa asiaa. (Kylmä & Juvakka 2007, 127-129.)

Laadullisessa tutkimuksessa puhuttaessa luotettavuudesta esimerkiksi tuloksien siirrettävyyden näkökulmasta on ristiriita. Tapauskohtaisesti voidaan ajatella, että kaikki ihmiset ja kulttuuria koskevat kuvaukset ovat ainutlaatuisia eikä kahta samanlaista tapausta ole. Kuitenkin luotettavuutta tulisi arvioida jollakin tavoin. Laadullisissa tutkimuksissa nousee tärkeäksi seikaksi se, että kerrotaan tarkasti lukijoille, mitä tutkijat ovat tutkimuksessaan tehneet ja miten ovat päätyneet saatuihin tuloksiin. Ydinasioita ovat laadullisissa tutkimuksissa paikkojen, henkilöiden ja tapahtumien kuvaukset. Luotettavuutta lisää tutkijan tarkka selostus siitä, kuinka tutkimus on toteutettu. Aineiston keruun olosuhteet olisi kerrottava selvästi ja totuudenmukaisesti. Tulisi myös kertoa mahdolliset häiriötekijät, virhetulkinnat ja tutkijan oma arviointi aineistonkeruutilanteesta. Luokitteluvaiheessa tulisi kertoa tarkkaan alusta asti sen syntyminen ja luokittelujen perusteet. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226-228.)

Meidän tutkimuksessamme luotettavuutta on lisännyt tutkimuksen ryhmässä tekeminen, eli keskustelu on ollut suuressa roolissa. Tällöin kenenkään subjektiiviset näkemykset eivät ole päässeet vaikuttamaan tuloksiin, ja olemme tarkastelleet kriittisesti saamaamme tietoa. Olemme kirjoittaneet oppimispäiväkirjaa jokaisen tapaamisen yhteydessä ja sopineet työtehtävistä ennen seuraavaa tapaamista.

Jotta tulokset ovat aidosti learning cafessa mukana olleiden nuorten käsityksiä ja ajatuksia aiheesta, päätimme ryhmänä selkeän linjan tapahtumaan ja esimerkiksi lisäkysymysten esittämiseen. Learning cafen aikana olimme tarkkoja, ettemme johdattele nuoria liikaa tai tuo esille omia näkemyksiämme aiheesta. Tutkimuksemme tulokset ovat mielestämme helposti siirrettävissä ja saman tutkimuksen tekeminen eri kunnissa voisi antaa hyvin samankaltaiset tulokset. Ajattelemme tämän selittyvän suurilta osin tiedonsaannin helppoudella ja sosiaalisen median vaikutuksella.

Toisaalta käsitykset ovat aina kontekstisidonnaisia. Tämä johtaa siihen, etteivät esimerkiksi koulukontekstissa opetetut asiat käänny käytännön elämän käyttöön ja nuorten arkeen. Lisäksi on otettava huomioon, että käsitykset muuttuvat jatkuvasti. Eli käsitysten pohjalta kerätty tieto on totta vain sillä tietyllä hetkellä ja uudestaan tehtynä sama tutkimus saattaisi antaa aivan erilaiset tulokset. Eräs tärkeä asia luotettavuuden arvioinnissa on se, että ihmisten käsitykset vaihtelevat toisistaan runsaasti ja jokaisella on oma kokemus ja tulkinta asiasta. Täytyy ymmärtää, että ei voi määritellä mikä on "oikea" ja mikä "väärä". (Metsämuuronen 2003,176; Tuomi & Sarajärvi 2018, 161.)

Ensimmäinen learning cafe osui hiihtoloman jälkeiseksi maanantaiaamuksi. Ajankohta oli näin jälkeinpäin mietittynä hieman haastava, koska oli aikainen aamu loman jälkeen. Oppilailla kesti hieman orientoitua aiheeseen, joka saattoi johtua ajankohdasta ja myös tutkimuksemme arasta ja henkilökohtaisesta aiheesta. Mielestämme learning cafe sujui kuitenkin suhteellisen hyvin, vaikka aika nopeasti huomasimmekin, ettei materiaalia ole tarpeeksi analysoitavaksi. Lisäksi palautteen vuoksi muokkasimme hieman kahta kysymystä, jotta ne olisivat helpommin ymmärrettävissä. Toinen haastattelupäivämme Kempeleen koululla toimintapäivässä sujui erittäin hyvin. Aineistoa koostui paljon ja olimme tähän hyvin tyytyväisiä.

6.4 Opinnäytetyön tekemiseen liittyvä pohdinta ja omat oppimiskokemukset

Aloitimme opinnäytetyön tekemisen syksyllä 2018. Kempeleen Kirkonkylän yläkoulu oli pyytännyt Oulun ammattikorkeakoululta toiminnallista päivää, jonka tarkoituksena oli pitää koulun 8.-luokkalaisille seksuaalikasvatuspäivä keväällä 2019. Toimintapäivän suunnitteleminen kokonaisuutena oli haastavaa, koska toimintapäivän toteutuksesta vastasi noin 30 kättilöopiskelijaa. Tiedotus Kempeleen koulun ja meidän kättilöopiskelijoiden välillä oli osin puutteellista, joka loi

ylimääräistä työtä meille. Kuitenkin toiminnallinen päivä 8.-luokkalaisten kanssa oli mielestämme mukava ja oli mielenkiintoista päästä näkemään nuorten maailmaa ja kuulla heidän ajatuksiaan.

Opinnäytetyömme aiheen saatuaamme aloimme pohtia aihetta ja etsiä teoretietoa kirjoista, artikkeleista, tutkimuksista ja verkkojulkaisuista. Aineistoa etsiessämme huomasimme, että aiheesta on tehty paljon tutkimuksia jo aiemmin. Myös muutamia hyvin vastaavia opinnäytetöitä oli aiemmin tehty 8.-luokkalaisille. Englanninkielisiä julkaisuja lukiessamme huomasimme sen, että seksuaalikasvatus on hyvin erilaista eri maissa ja seksuaalikasvatuksen aikataulu poikkeaa paljon maakohtaisesti.

Kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän valitsimme siksi, koska halusimme saada selville nuorten kokemuksia ja käsityksistä seksuaalisuudesta. Mielestämme tämä tutkimus antoi tietoa siitä, mitä nuoret ajattelevat seksuaalisuuteen kuuluvan, mistä he saavat tietoa ja mikä heitä seksuaalisuudessa kiinnostaa. Koimme aineiston analyysin opinnäytetyön tekemisen haastavimmaksi osuudeksi. Erityisesti neljännen rastin kohdalla aineiston analyysi osoittautui hankalaksi. Kysyimme nuorilta ideoita seksuaalikasvatukseen: mitä he haluaisivat tietää lisää ja millaista on mielenkiintoinen seksuaalikasvatus. Nuorten vastauksista ei pystynyt päättämään mihin kysymykseen he olivat vastanneet, koska pisteellä he vastasivat molempiin kysymyksiin samalle kartongille. Analyysivaiheessa erityisesti ryhmittely sekä ala- ja pääluokkien muodostaminen osoittautui pulmalliseksi.

Opinnäytetyön teko oli haastavaa sekä aikaa vievä prosessi. Se vaati meiltä kaikilta joustamista, perehtymistä ja aikataulujen priorisoimista. Opinnäytetyöprosessimme on ollut silti hyvin joustavaa ja yhteistyömme on ollut toisia tukevaa. Opinnäytetyön tekeminen ryhmätöinä on ollut hedelmällistä ja olemme kokeneet, että yhdessä aihetta työstämällä saimme paremman otteen asiaan sekä monia erilaisia näkökulmia. Perheiden, työn ja pitkien välimatkojen yhteensovittaminen on ollut haaste, mutta työskentely on sujunut hyvin ja opinnäytetyö on edennyt tavoiteaikataulussa. Positiivinen ryhmäpaine on edistänyt opinnäytetyön tekemistä ja lisännyt motivaatiota.

Ammatillisen kehittymisen kannalta opinnäytetyön aihe ja tutkimuksen tekeminen ovat olleet hyödyllisiä ja todella mielenkiintoisia. Meitä tulevina kättilöinä hyödyttää tieto seksuaalisuuden kehittymisestä ja nykynuorten käsityksistä sekä tiedon määrästä sekä laadusta. Olemme oppineet projektissa toimimista, tutkimuksen tekemistä sekä erilaisten ihmisten kanssa yhteistyössä

toimimista. Opimme myös laadukasta raportointia niin, että tutkimuksemme olisi mahdollisimman hyvin toistettavissa vastaavissa tilanteissa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA UUDET TUTKIMUSHAASTEET

Ensimmäisenä tutkimustehtävänäimme oli selvittää, mitä käsite seksuaalisuus tarkoittaa 8.-luokkalaisille nuorille. Nuorten antamien vastausten perusteella voimme todeta seksuaalisuuden olevan heille hyvin laaja-alainen sekä mielenkiintoinen aihe. Vastausten joukossa oli suuri määrä yksittäisiä termejä, joita ei ole opiskeltu koulun seksuaalisuuskasvatuksen yhteydessä. Tästä voidaan päätellä, että nuoret ovat uteliaita aiheen suhteen ja he ovat ottaneet asioista selvää omatoimisesti. Nuorten kehitysvaiheeseen luonnollisesti kuuluu kiinnostus ja mielenkiinto seksuaalisuutta kohtaan, joten härskimmätkin termit ja synonyymit sukupuolielimille eivät yllättäneet meitä vastausten joukossa.

Nuorten vastauksista nousi esille internetin ja sosiaalisen median vaikutus nuorten seksuaalisuuden tietolähteinä. Tämä on mielestämme nykypäivää ja olimmekin ajatelleet vastausten olevan tämän suuntaisia. Se, onko internetin tuottama seksuaalisuuden tieto aina nuorille hyvästä, on toinen kysymys. Tätä voidaan miettiä erityisesti pornosivujen ja erilaisten keskustelupalstojen tuottaman tiedon kohdalla. Nuorten mainitsemien sivustojen mukana oli paljon asiapohjaisiakin sivustoja, mutta suhteessa paljon vähemmän kuin muita sivustoja. Kokevatko nuoret asiapohjaiset sivustot tylsinä ja viihdesivustot enemmän hauskoina ja helpommin lähestyttävänä?

Meidät yllätti se, kuinka paljon nuoret vastasivat saavansa tietoa seksuaalisuudesta koulun terveydenhoitajalta. Terveydenhoitaja nousi yhtä tärkeäksi tietolähteeksi kuin perheeseen kuuluvat henkilöt. Erittäin yllättävää oli se, että nuorten mainitsemissa vastauksissa ystävien merkitys tietolähteenä ei korostu ja on vähäisempää kuin muiden henkilöiden. Olimme ajatelleet etukäteen, että nuoret puhuvat keskenään seksuaalisuuteen liittyvistä asioista ja ystävien merkitys olisi suuri ja koulusta saatu tieto vähäistä. Onko kuitenkin niin, että nuoret eivät keskenään keskustele seksuaalisuuteen kuuluvista asioista? Mielenkiintoinen kysymys on myös se, kenen kanssa nuoret katsovat esimerkiksi pornoa.

Kysyessämme nuorilta heidän kokemuksistaan saamastaan seksuaalisuuskasvatuksesta, saimme paljon "ihan ok" -vastauksia. Voiko tästä päätellä, että koulun tarjoama seksuaalisuuskasvatus ei ole juuri sellaista, minkä nuoret kokevat mielekkääksi ja hyödylliseksi? Tieto ei todennäköisesti ole heidän intressien mukaista, joten opetuksen uudistus ja nuorten kuuleminen ovatkin tarpeen.

Vastauksien mitäänsanomattomuus voi myös kertoa siitä, etteivät nuoret osaa nimetä erillisiä kokemuksia saamastaan opetuksesta. He ehkä muistavat aiheen, josta on puhuttu, mutta eivät osaa kommentoida sitä sen enempää. Meistä huomionarvoista oli myös se, että nuoret kokivat saamansa seksuaalisuuskasvatuksen useiden vastausten perusteella tylsäksi, vaikka itse aihe on heidän mielestään hyvin kiinnostava ja jännittävä. Tästä kertoo se, kuinka paljon nuoret ovat vapaa-ajallaan hankkineet tietoa asiasta esimerkiksi sosiaalisen median kautta.

Vaikka moni nuori vastasi saamansa seksuaalikasvatuksen olleen tylsää tai turhaa, eivät he valitettavasti osanneet antaa kovinkaan mullistavia ideoita kiinnostavamman opetuksen saavuttamiseksi käytännöntuntien ja asiantuntijaluentojen lisäksi. Myös Jonna Vanhatalon Voitaisiin puhua enemmän- opinnäytetyön tuloksista käy ilmi, että nuoret kaipaavat lisää tietoa seksuaalisuudesta. (Vanhatalo 2014, viitattu 29.10.2019). Seksi, sukupuolielimet ja ehkäisy nousivat nuorten vastauksista suuresti esille. Nämä tulokset ovat samanlaisia kuin Nina Honkasen teoksessa Onnelliseksi- seksuaalisuus läpi elämänkaaren.

Täydentävänä tutkimuksena voisi tutkia tarkemmin seksuaalikasvatuksen oppituntien sisältöä sekä sitä, minkälainen opetus edistäisi nuorten oppimista sekä toiveiden toteutumista. Nyt emme saaneet kovin paljon konkreettisia ideoita nuorilta seksuaalikasvatustunteihin, mutta heidän toiveensa oli saada seksuaalikasvatustunneista nykyaikaisia. Aiheen kiinnostavuuden ja tärkeyden kannalta olisi tarpeellista saada tulevaisuudessa tunneista nuorten tarpeista ja toiveista lähteviä.

Jatkossa voisi toteuttaa myös samankaltaisen, vertailevan tutkimuksen, jossa vastaukset annettaisiin kirjallisesti ja yksilöllisesti. Meidän toteuttamassamme tutkimuksessa kaikki vastaukset on annettu pienissä ryhmissä, jolloin muilla ryhmäläisillä ja meillä tutkijoilla on ollut mahdollisuus nähdä, mitä kukin vastaukseksi kirjoittaa. Tämä on voinut jossain määrin ohjata tai rajata vastausten antamista. Kuinka paljon ja miten sosiaalinen paine vaikuttaa nuorten vastauksiin? Olisi mielenkiintoista ja tarpeellistakin tietää, millä tavalla nuorten vastaukset muuttuisivat, jos he vastaisivat kysymyksiin yksin ja täysin anonyymisti.

Mielenkiintoista olisi myös tutkia, kuinka nuorten käsitykset seksuaalisuudesta muuttuvat ja kehittyvät iän myötä. Tutkimus voisi kattaa esimerkiksi yhden luokallisen oppilaita, joille samanlainen learning cafe -työskentely toteutettaisiin 5.-luokalla, 8.-luokalla ja 9.-luokalla. Tutkimuksen tulokset antaisivat tietoa nuorten psyykkisestä ja fyysisestä kehityksestä sekä auttaisi

kehittämään kullekin ikäryhmälle kohdennettua ja heidän tarpeitaan vastaavaa seksuaalisuuskasvatusta.

LÄHTEET

Aalberg, V. & Siimes, M. 2007. Lapsesta aikuiseksi: nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.

American Academy of Pediatrics. 2016. Sexuality Education for Children and Adolescents. Viitattu 10.9.2019, <http://pediatrics.aappublications.org/content/138/2/e20161348>.

Bildjuschkin, K. Seksuaalikasvatuksen tueksi. THL. 2015. Viitattu 10.9.2019, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-542-4>.

Bildjuschkin, K. & Malmberg, A. 2000. Kerro meille seksistä. 1.painos. Tampere: Tammer-Paino oy.

Bildjuschkin, K. & Ruuhilahti, S. 2010. Puhutaan seksuaalisuudesta. Helsinki: Kirjapaja.

Bildjuschkin, K. Seksuaalikasvatuksen tueksi. THL. 2015. Viitattu 10.9.2019, <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-542-4>.

Duodecim. Koulun terveyskirjasto. Seksuaalikasvatuksen käsitteitä. 2019. Viitattu 10.9.2019, <https://www.koulunterveyskirjasto.fi/aihe/opettajalle-ja-opiskeluhuollolle/opettajan-opas-nuorten-seksuaalisuus-ja-seksuaaliterveys>.

Duodecim. Koulun terveyskirjasto. Sukupuolen moninaisuus ja seksuaalinen suuntautuneisuus. 2017. Viitattu 9.9.2019, <https://www.koulunterveyskirjasto.fi/aihe/seksi/seksuaalisuuden-monimuotoisuus>.

Grönfors, M. 2011. Laadullisen tutkimuksen kenttätyömenetelmät. Viitattu 19.9.2019, http://vilka.fi/books/Laadullisen_tutkimuksen.pdf.

Hirsjärvi S., Remes, P. & Sajavaara P. 2004. Tutki ja kirjoita. Tammi.

Hirsjärvi S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.-16. painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi S., Remes, P. & Sajavaara P. 2015. Tutki ja kirjoita. Tammi.

Honkanen, N. 2017. Onnelliseksi - seksuaalisuus läpi elämänkaaren. Viro: Printon Trükikoda.

HUS. 2018. Lapsen seksuaalinen kehitys. Viitattu 15.9.2019, https://www.hus.fi/sairaanhoito/lastensairaanhoito/lastenpsykiatria/lasten_seks_hyv_kaytto/Tietoa/seksuaalinen_kehitys/Sivut/default.aspx.

Innokylä. 2019. Learning cafe eli oppimiskahvila. Viitattu 19.9.2019, <https://www.innokyla.fi/web/malli2825539>.

Klemetti, R. & Raussi-Lehto, E. 2014. Edistä, ehkäise, vaikuta – Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 3. tarkennettu painos. Viitattu 10.9.2019, http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116162/THL_OPAS33_VERKKO9.3.2016.pdf?sequence=3&isAllowed=y.

Korteniemi-Poikela, E. & Cacciatore, R. 2010. Portaita pitkin: Opas vanhemmille. Juva: WS Bookwell Oy. Viitattu 8.8.2019.

Korteniemi-Poikela, E. & Cacciatore, R. 2015. Seksuaalisuuden portaat. Opetushallitus. Helsinki: Grano Oy. Viitattu: 28.08.2019.

Kylmä, J. & Juvakka, T, 2012. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy. Viitattu 20.08.2019.

Lappi, S. & Pursiainen, S. 2014. Seksuaaliterveyttä Mäntyharjun Yhtenäiskoulun 8.-luokkalaisille. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu, hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 30.10.2019, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014111815896>.

Maaailman terveysjärjestön (WHO) Euroopan aluetoimisto ja BZgA. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. 2010.

Mannerheimin lastensuojeluliitto (MLL). Nuoret, seksuaalisuus ja media. 2019. Viitattu 12.9.2019, <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/lapset-ja-media/nuoret-seksuaalisuus-ja-media/>.

Marttunen, M. & Karlsson, L. 2013. Nuoruus ja mielenterveys. Teoksessa: Marttunen, M., Huurre, T. Strandholm, T., Viialainen, R. (toim.). Nuorten mielenterveysongelmat. Opas nuorten parissa työskenteleville aikuisille. Opas 25. Tampere. Viitattu 19.09.2019, http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110484/THL_OPA025_2013.pdf?sequence=1.

Metsämuuronen, J. 2003. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 16.8.2019, http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu: 19.9.2019, https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_3.html.

Saaranen-Kauppinen, A & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 19.9.2019, https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html.

Suomen mielenterveys ry. Seksuaalisuus on osa ihmisyyttä. 2019. Viitattu 10.9.2019, <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/ihmissuhteet/seksuaalisuus-osa-ihmisyytt%C3%A4>.

TENK. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Viitattu 10.10.2019, https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf.

Terveyskylä. Naistalo. Seksuaalisuus. 2018. Viitattu 10.9.2019, <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaalisuus-el%C3%A4m%C3%A4nkaaressa/seksuaalisuus>.

THL. Kouluterveyskysely. 2018. Viitattu 10.9.2019, <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>.

THL. Nuorten mielenterveyshäiriöt. 2019. Viitattu 22.9.2019, <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot>.

THL. Seksuaalikasvatus. 2018. Viitattu 16.9.2019, https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/seksuaalikasvatus.

Tikkanen, K. 2012. 15 – 20-vuotiaiden nuorten toivo, sen ylläpitäminen ja vahvistaminen. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Viitattu 22.9.2019, <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/66879/978-951-44-8736-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Toivio, T. & Nordling, E. 2011. Mielenterveyden psykologia. Helsinki: Edita.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Vantaa: Hansaprint Oy.

Vanhatalo, J. 2014. "Voitaisiin puhua enemmän": Kahdeksaluokkalaisten nuorten kokemukset seksuaalikasvatuksesta. Mikkeli: Mikkelin ammattikorkeakoulu, kansalaistoiminta ja nuorisotyö. Opinnäytetyö. Viitattu 7.9.2019, <http://urn.fi/urn:nbn:fi:amk-2014112216293>.

LIITTEET

LIITE 1

SEURUSTELU JA SEKSUAALITERVEYS

37. Oletko ollut ihastunut tai rakastunut?

- kyllä, tyttöön/tyttöihin
 kyllä, poikaan/poikiin
 kyllä, sekä tyttöön/tyttöihin että poikaan/poikiin
 en
 en osaa sanoa

38. Seurusteletko tällä hetkellä?

- en (siirry kysymykseen 40)
 kyllä

39. Miten seuraavat asiat kuvaavat tämän hetkistä seurusteluasi?

	Täysin samaa mieltä	Samaa mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Eri mieltä	Täysin eri mieltä
Voimme puhua avoimesti tunteistamme toisillemme	☐	☐	☐	☐	☐
Meillä on fyysistä tai seksuaalista läheisyyttä	☐	☐	☐	☐	☐

40. Oletko koskaan ollut yhdynnässä?

- en (siirry kysymykseen 42)
 kyllä

41. Mitä ehkäisymenetelmää käytitte viimeisimmässä yhdynnässä? Vastaa molempien osalta.

	Minä	Kumppani
Kondomia	☐	☐
E-pillereitä, ehkäisyrengasta tai -laastaria	☐	☐
Jotain muuta menetelmää	☐	☐
Ei mitään	☐	☐
En tiedä	☐	☐

42. Millaiseksi koet seuraavat asiat omalla kondollasi?

	Helppoa	Vaikeaa	Ei ajankohtaista minulle
Lääkärillä tai terveydenhoitajalla käynti seksuaaliterveyteen liittyvässä asiassa	☐	☐	☐
Kondomien hankkiminen	☐	☐	☐
Kondomin käyttäminen seksissä	☐	☐	☐

Tiedote 25.2.2019 opinnäytetyön tekemisestä

Oulun ammattikorkeakoulun kättilötyön opiskelijoiden ja Kempeleen Kirkonkylän koulun opettajien ja 8-luokkalaisten kanssa on tavoitteena järjestää nuorten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvä toimintapäivä, jonka sisältönä on nuorten terveyskasvatus opetussuunnitelman mukaisia sisältöjä kuten tasa-arvo, seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus koulussa, seksuaalisuuden monimuotoisuus ja turvataidot sekä turvataitokasvatus. Aihe on ajankohtainen ja tärkeä.

Olemme viisi kättilötyön opiskelijaa ja teemme opinnäytetyötä, jonka aihe on seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus koulussa. Seksuaalisuus ja seksuaalikasvatus ovat osa kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia sekä turvallisuutta. Opinnäytetyössämme olemme kiinnostuneita siitä, mitä kahdeksaluokkalaiset oppilaat ajattelevat seksuaalikasvatuksesta tänä päivänä ja mistä he saavat tiedon ko. asiaan liittyen. Kokoamme nuorten näkemykset opinnäytetyöhömmä learning cafe-menetelmällä. Ryhmätyöskentelyssä oppilaat toimivat neljän viiden hengen ryhmissä ja kokoavat ajatuksia sekä keskustelevat aiheesta keskenään. Nuorten tuottama tieto kootaan opinnäytetyön tuloksiksi. Tuotettua tietoa voidaan hyödyntää koulun seksuaali- ja terveyskasvatuksen kehittämiseksi oppilaita palvelevaksi.

Noudatamme opinnäytetyön prosessin ajan hyvää tieteellistä käytäntöä ja noudatamme kaikkia tutkimuksen tekemiseen liittyviä eettisiä ohjeita mm. tietoinen suostumus, vapaaehtoisuus, oppilaiden anonymiteetti säilyy, ei aiheuteta harmia ja osallistumisen voi lopettaa milloin tahansa. Aihe ei kohdistu oppilaiden kokemuksiin, jotka ovat arkaluonteisia tai sensitiivisiä. Olemme tehneet koulun rehtoreiden ja kahdeksaluokkalaisten opettajien kanssa yhteistyötä ja sopineet opinnäytetyön tekemisestä koulun toimintaan liittyneenä.

Yhteistyöterveisin:

Anna Konttila

Marjut Könni

Katariina Määttä

Hannariikka Pirnes

Mari Pöyliö

OAMK, kat17sm